ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

урят-Монголой ҮНЭН

ПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(8111) | 1956 оной августын 30, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Овощь, хартаабха гүрэндөө ехээр тушаая

Иволгын аймагай колхозни- д, МТС-үүдэй хүдэлмэри- шэд, хүдөө ажахын мэргэ- лтэд энэ жэлдэ тогтоогдо- түсэбһөө гадуур гүрэндэ ощь, хартаабха тушааха үүс- гаргаа. Эндэхид мүнөө лдэ 15000 центнерһээ бага э овощь, 1000 центнерһээ га бэшэ хартаабха түсэбһөө уур гүрэндэ тушааха ба ху- даха уялга абаа. Энэ айма- хүдөө ажахын хүдэлмэри- шэд хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, һан уялгаяа нэрэтэй түрэ- гөөр дүүргэхын түлөө шан- р тэмсэжэ байна. Һүүлшын эгээр аймагай колхозни- д гүрэндэ овощь тушааха худалдаха түсэбөө 34,6 про- т болгонхой. Тиихэдэ аймаг ор энэ хүдэлмэри үдэр бүри дэжэ байна. Огородой эдеэ ог ехээр ургуулдаг Гиль- рын «Коммунизм» колхозой родшод овощь хуряаха хү- мэри һайнаар эмхидхээд, нэй складта ябуулжал на. Эдэнэр гурба мянгаад тнер овощь түсэбһөө гадуур ндэ тушааха гэжэ шиидэн- ажаллажа байна. Тиин щиин баян ургаса ургуул- гильбирынхид хэлэһэн үгэ- хүрэхэнь лабтай.

Республикын колхозниггууд лгынхидай уряае халуу- р дэмжээд, овощь, хартааб- түсэбһөө гадуур гүрэндэ ааха ба худалдахаар шии- хэй. Мүнөө хаа хаанагүй щиин ургаса хуряалга лэнхэй. Энээнтэй хамта родой эдеэ гүрэндэ ту- аха ба худалдаха хүдэл- и ябуулагдана. Мухаршэ- эй аймагай Кировэй нэрэм- тэ хүдөө ажахын артелиин ууд энэ жэлдэ овощиин и ургаса ургуулаа. 9 гекта- га бүриһөө 400—500 цент- капуста абахаар хүлеэгдэ- Мүн чеснок, үгэрсын һайн аса абахань. Һаяын үдэр- үдтэ энэ колхозой гэшүүд щь хуряажа, гүрэндэ аажа эхилээ. Хоёр тон- шахуу үгэрсэ, мүн эды шэ- капуста, 700 килограмм идор гүрэндэ тушаагдаа. энһээ гадна, нилээдгүй ехэ щь колхознигуудай хамтын до табигдаа. Иимэ жэшээ- д олон.

Энээнтэй хамта мүн энэ шу- а хэрэгтэхи дутагдалнуудые дэглэхэ хэрэгтэй. Олон ай- уудта овощь хуряаха хүдэл- и муугаар эмхидхэгдэнэ, эн дээрэһээ овощь гүрэндэ саг соогоо тушаагданагүй. Жэшээнь, город шадар оршодог Заиграйн, Тарбагатайн аймагуудай колхозууд овощь гүрэндэ тушааха ба худалдаха түсэбөө миин 4—8 процент дүүргээ. Мүн Мухаршэбэрэй, Сэлэнгын, Закаменай болон бусад аймагуудай колхозууд энэ хүдэлмэри һаянайл эхилэнхэй. Эдэ аймагуудай колхозууд бии байһан дутагдалнуудаа дары усадхажа, огородой эдеэ хуряалга шамдуулха, тиигэжэ гүрэндэ тушааха хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ ёһотой.

Мүнөө овощь хуряалгые хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулха шухала. Ургуулһан ургасаяа гэмтээнгүй хуряажа абахын түлөө бултаараа тэмсэхэ ёһотойбди. Тиимын тула колхозуудай правленинүүд, партийна организацинууд огородой эдеэ хуряалгада саг үргэлжэ хүдэлдэг колхознигуудһаа гадна, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые, һургуулиин һурагшадые хабаадуулха ёһотой. Тиихэдэ овощь гүрэндэ тушааха хүдэлмэри тон һайнаар эмхидхэгдэхэ ушартай. Худалдаа наймаанай организацинууд, городуудай эдеэ хоолой предприятинууд колхозуудай асарһан огородой эдеэ һаадгүйгөөр тушаажа абахаһаа гадна, эдэнэр колхозуудта өөһэдөө ошожо худалдажа абаха, тэрээниие нь шэрэлсэхэ уялгатай. Колхозуудһаа ороһон овощиие хадагалха, мүн дабһалха, консервэ болгон эдеэшүүлхэ талаар эдэнэр түгэс бэлэдхэлтэй байха ёһотой. Мүн овощь тушаан абаха пунктнуудай хүдэлмэри һайжаруулха шухала. Колхознигуудай ургуулһан овощиие гутаангүйгөөр хадагалаад, ажалшадые түхэреэн жэл соо хангаха гээшэ айхабтар шухала асуудал мүн. Урда жэлнүүдэйхидэ адли аяар баруун областьнуудһаа, Украинаһаа консервэ болгогдоһон үгэрсэ асаржа байха болоо һаа, бүтэмжэгүй хэрэг болоно. Худалдаа наймаанай организацинууд, ниитын эдеэ хоолой предприятинууд энээн тухай бодомжолхонь шухала.

Иволгынхидай уряае халуунаар дэмжэжэ, овощь, хартаабха гүрэндөө ехээр тушааха хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэхэ гээшэ аймагуудай партийна, советскэ органуудай, колхозуудай правленинүүдэй, партийна организацинуудай нангин уялга мүн.

Индонезиин Президент д-р Сукарно Москва ерэбэ

незиин гүрэнэй ба политиче- тэ ехэ ажал-ябуулагша—тэ- Президент доктор Сукарно й Верховно Соведэй Прези- уряалаар августын 28-да рэбэ.

тэ айлшанай угтамжада со- толицын центральна үйлсэ- донезиин ба Советскэ Сою- нэй тугуудаар шэмэглэгдэн- ба. Сукарнын портредууд ба зийскэ арадай алдарта хү- — Президент Сукарнода амар , «Индонезиһээ ерэһэн хүн- лшад, айлшалыт даа манай- кэ индонезийскэ баород хэ- дээрэ бэшэгдэнхэй транспа- уд харагдана.

Центральна аэродром баярай байдалтай байба. Дээдэ айл- асарһан самолёт 17 час 52 ада буугаа.

олон мянгаад москвагайхид һан байба. Индонезийскэ Рес- ын Президентые угтахын ту- СССР-эй Верховно Соведэй иумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Во- ов, нүхэд Н. А. Булганин, Каганович, Г. М. Маленков, Микоян, М. Г. Первухин, Сабуров, М. А. Суслов, Н. С. , Л. И. Брежнев, Д. Т. Ше- А. Б. Аристов, Н. Н. Беляев, Поспелов, СССР-эй Верховно й депутадууд, Советскэ ар- маршалнууд болон генерал- СССР-эй Верховно Соведэй диумэй, СССР-эй Министрнүү- ведэй, СССР-эй МИД-эй ха- ата хүдэлмэрилэгшэд, му- иска шажанай эрхэ баригшадай түлөөлэгшэд аэродром дээрэ ерэһэн байна.

Индонезиһээ СССР-тэ байдаг Посол Л. Н. Палар, дипломатическа корпусой гэшүүд, советскэ болон гадаадын журналистнууд Президент Сукарные угталсаа.

Индонезиин Президентын хүндэлэлдэ аэродром дээрэ хүндэлэлэй харуул табигдаһан, Индонезиин ба Советскэ Союзай Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэһэн байна. Индонезиин Республикын Президент доктор Сукарнода, тэрээнтэй ерэлсэһэн бусад айлшадта үхибүүд баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

К. Е. Ворошилов доктор Сукарно хоёр аэродром дээрэ үгэнүүдые хэлээ.

Аэродромһоо Президент Сукарно тэрээнэй байхын тулада Кремльдэ түхеэрэгдэһэн байра тээшэ ошоо. Үйлсэнүүдтэ сугларһан олон арбаад мянган москвагайхид нээмэл автомашинаар ябаһан Президент Сукарные, К. Е. Ворошиловые, Н. А. Булганиние, мүн тэрэшэлэн бусад машинануудта һуугаад, тэдээнэй хойноһоо ябаһан индонезийскэ айлшадые, Советскэ правительствын, Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэдые нэрьемэ альга ташалгаар амаршалһан байна.

Президент Сукарнын ябажа байхада «Ура» хашхаралга боложо, дээдэ айлшанай хүндэлэлдэ, Индонезиин ба Советскэ Союзай арадуудай хани барисаанай хүндэлэлдэ баярай үгэнүүд хэлэгдэжэ байба.

(ТАСС).

Кукурузынгаа ургасые саг соонь хуряажа абая

☆ ☆

Үдэртөө хоёр нормо дүүргэнэбди

Манай Үдын МТС-эй 1-дэхи тракторна бригадын ажалладаг Кировэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ кукурузын муу бэшэ ургаса ургуулаа. Хамта 246 гектар кукуруза шэлэмэл һайн газарта таригдаһан, зундаа харууһа хэжэ, газарайнь хүрьһэн хэдэн удаа элдүүрилэгдэһэн юм. Мүн кукурузынгаа 90 гектарынь уһалагдадаг газарта таряа һэмди. Теэд колхознигууд болон механизаторнуудай оролдосотой ажал харюулагдаа. Мүнөө кукуруза хуряажа, силос даража захаланхайбди. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 70—100 центнер, зарим газарһаа бүришье ехэ кукурузын ногоон эшэ набшаһан абтана.

Мүнөө би эндэ силос хуряадаг «СК-2,6» комбайнаар августын 16-һаа хойшо кукуруза хадажа байнаб. Комбайныемни «Беларусь» трактораар тракторист Владимир Жамбалов зүдхүүлнэ. Тиихэ зуура, бидэнэр үдэртөө 4 га хуряаха нормын орондо 10 га хүрэтэр хаданабди. Тиигэжэ Табхарай Ара гэжэ газарта түрүүшын табан хоног соо таби гаран гектар кукуруза хуряагаабди. Хадаһан кукурузыемнай хэдэн автомашина таһалгаряагүй зөөнэ. Мүнөө табан зуугаад тонно силос дарагдаад байна.

Ажалаа хайшан гээд эмхидхэнэбибди гэхэдэ, нэн түрүүн комбайн, трактораа һаадгүйгөөр хүдэлгэхын тула техническэ харууһа саг соонь хэдэгбди. Тракторист Владимир Жамбалов бэрхэ шадамар механизатор байһан туладаа трактораа һаадгүйгөөр ябуулдаг. Тиихэдэ би өөрөө үглөө бүри, халаан бүхэндэ комбайнайнгаа хедерэй мотовилые шалгажа, хюреөгэйнгөө шүдэнүүдые бүхэлжэ шангадхадагби, тоһо дохо газарыень тоһододогби. Мүн комбайнайнгаа барабан соохиие сэбэрлэнэб.

Үглөөгүүр эртэ хадажа эхилээд, үдэшэ орой болотор, шииг нойтогүй һаань, һүниин 12 час болотор ажалланабди. Һайнаар ургаһан кукурузые комбайнаар хуряахада урматай даа. Кукурузымнай үндэрынь 2—2,5 метр болоно.

Леонид Юдин, Үдын МТС-эй «СК-2,6» гэжэ силоснэ комбайнай комбайнер.

Шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлдэнэ

КАБАНСК. **(Телефоноор абтаба).** Чкаловай нэрэмжэтэ манай колхозой һаалишад ажахын энэ жэлэй үнгэрһэн 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө нёдондонойхиһоо 236 литр һү ехээр һааба. Туйлаһанаараа дашуурангүй, ерэхэ жэлдэ бүри ехэ һү һааха зорилгоор манай колхозойхид үнеэн бүридэ 6 тонно силос дарахаар түсэблэһэн байна. Мүнөө үнеэн бүридөө 36 центнер силос хээрын ногоогоор дараад байнабди.

Хоёр—гурбан хоногой урда тээ кукурузаяа хадажа эхилээбди. 60 гектарта тариһан кукурузамнай яһала һайнаар ургажа, үшөө 600 тонно силос кукурузаар дараха гэжэ хараалнабди. Силосэй ногоо сабшалгада Е. Воробьевой сенокосилка, нэгэ силосорезкэ, 2 автомашина, 14 хүн хүдэлнэ.

Силос даралгые сентябриин нэгэн болотор дүүргэхэ һанаатайбди.

Г. Хомутников, Кабанскын аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой бухгалтер.

Хоринн аймагай «Победа» колхоз энэ жэлдэ 213 гектарта кукуруза һайнаар ургуулжа, гектар бүриһөө 150 центнер хуряана. Кукуруза хуряалгада Үдын МТС-эй комбайн һаадгүйгөөр хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) колхозой түрүүлэгшэ С. Г. Кожевников, Үдын МТС-эй табадахи тракторна бригадын бригадир П. А. Мартынов кукурузын ургаса үзэжэ байна.

З. Веснинагай фото.

Үнеэн бүридөө табан тонно силос дараба

Бичурын аймагай Бага-Куналейн МТС-эй харьяата колхозууд мүнөө жэл мянга гаран гектарта кукуруза тарижа, тэрэнэйнгээ ехэнхи талмайда һайн ургаса ургуулаа. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гектар бүриһөө 120 центнер кукуруза хуряахаар хараална. Колхозууд августын 16-да кукуруза хуряалгаяа эхилжэ, 10 үдэрэй туршада 500 гаран гектарайхиие хадаһан байна. Энэ кукурузаар 2800 тонно силос дарагдаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз силос дараха хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулна. Эндэ 25 хүнһөө бүридэһэн, 4 автомашинатай бригада хүдэлжэ, 60 тонно силос һайн шанартайгаар үдэр бүри дарадаг байна. Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо силос даралга һаянай үдэр һүнигүй ябуулагдана. Комбайнер нүхэр Некипелов үдэртөө 12 гектар хадана. Тиихэдэ шофёрнууд Родион Паньков, Михаил Быков автомашинануудаа багаханшье һаатуулангүй ябуулна. Силос дарагшадай эршэтэ ажалай ашаар Маленковой нэрэмжэтэ колхоз үнеэн бүридөө 5 тонноһоо дээшэ силос дараа.

П. Сaприкин, Бичурын аймагай Бага-Куналейн МТС-эй главна агроном.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

«Таряа талха ба эдеэ хоолой бусад продуктнуудые гүрэнэй фондһоо абажа, малда эдюулхэ ябадалтай тэмсэхэ хэмжээнүүд тухай» гэһэн тогтоолой проектые зүбшэн хэлсэхын тула СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1956 оной июниин 29-дэ хэблэлдэ толилһон байгаа.

Энэ проектые ажалша ниитэ һайшаан дэмжэбэ. Энэ жэлэй августын 27-до СССР-эй Министрнүүдэй Совет тус проектые баталба. Энэ тогтоол баталагдаһан үдэрһөө хойшо хүсэндөө оруулагдаха байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоолой текст доро толилогдоно.

Таряа талха ба эдеэ хоолой бусад продуктнуудые гүрэнэй фондһоо абажа, малда эдюулхэ ябадалтай тэмсэхэ хэмжээнүүд тухай

«Хүдөө ажахые саашадань эрид ехээр хүгжөөхэ тушаа Парти, Правительствын хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар манай орон дотор һүүлэй жэлнүүдэй турша соо таряа талха, хартаабха, овощь, мяха, һү ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба бэлэдхэлгэ нилээд ехэ болоо гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ. Энээнэй ашаар городуудта ба промышленна центрнүүдтэ 1954, 1955 онуудта гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаагаар дамжуулан, мяха ба мяхан зүйлэй продуктнууд, һү, малай ба ургамалай тоһон, хартаабха, овощь, хүрпээ, сахар ба эдеэ хоолой бусад продуктнууд хүн зондо нилээд ехээр худалдагдаһан байна.

Эдеэ хоолой эдэ продуктнуудые иимэ ехээр худалдаад байхада хүн зон хилээмэ багаар хэрэглэдэг болохо, багаар худалдан абаха зэргэтэй байгаа. Зүгөөр үнэн дээрээ тиимэ ушар болоогүй. 1952 онойхитой сасуулхада, городуудай ба промышленна центрнүүдэй хүн зондо хилээмэ, хилээмэн зүйлэй продуктнууд һураггүй ехээр худалдагдадаг болобо. Энэнь тэндэхи зоной ургалтын хэмжээнһээ холо дээшээ гаранхай.

Һүүлэй үедэ хэдэ хэдэн городуудай хүн зон гүрэнэй магазинуудһаа хилээмэ талха, хүрпээ, хартаабха ба эдеэ хоолой бусад продуктнуудые худалдажа абаад, тэрээгээрээ малаа тэжээхэ ябадал али олон үзэгдэдэг болобо гэжэ тусхай хэгдэһэн шалгалта, мүн тэрэшэлэн нютагай советскэ органуудай үгэһэн материалнууд харуулна. Иимэ болоод байхадань хүн зоной хилээмэ талха ехээр худалдан абадаг болоһон ушар тэдэнэй хэрэглэмжын дээшээ гараһанһаа болоногүй. Юуб гэхэдэ, городуудай, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай, город шадархи газарнуудай хүн зон өөртөө баридаг мал адууһаяа хилээмэ талхаар эдеэлүүлдэг байна. Тэрээнһээ гадна, хүдөө тосхондо һуудаг аад, хаанашье ажалладаггүй, харин гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа худалдажа абаһан үнэгүй хилээмэ талхаараа өөртөө мал тэжээгээд лэ һуужа байдаг хүнүүд ехэ таряа талха гаргашална бшуу.

Хилээмэ талха, хүрпээ болон бусад продуктнуудые малда эдюулхэ гээшэ хүн зониие эдеэ хоолоор хангаха ябадалда һаад түбэг ушаруулна. Тиимэһээ гүрэнэй ба арад зоной хэрэгтэ ямаршье туһа хэнэгүй. Олониитэдэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн энэ заншал городуудай ба промышленна центрнүүдэй хүн зониие эдеэ хоолой продуктнуудаар хангалгые һайжаруулхын тула Парти, Правительствын ябуулжа байгаа хэмжээнүүдтэ һаад тойбо татана. Эгээл иимэһээ энэ харша хэрэгые болюулыт гэһэн гүйлтатайгаар манай ажалшад нютагай ба центральна советскэ органуудта хандадаг байна.

1953 оной августда СССР-эй Верховно Соведээр баталагдаһан хүдөө ажахын налог тухай хуули, мүн тэрэшэлэн Правительствын гаргаһан хэдэ хэдэн Тогтоолнууд хүн зоной өөртөө мал бариха талаар байһан хизаарлалтануудые үгы болгоһон юм. Үнгэрһэн хоёр жэлэй турша дотор имагтал хүдэлмэришэд ба албахаагшадай баридаг малай тоо иимэ хэмжээтэйгээр олошорбо: эбэртэ бодо мал — 1,1 миллион толгойгоор, тэрэ тоодо, үнеэд — 300 мянган толгойгоор, гахай — 600 мянган толгойгоор, хонид — 1,3 миллион толгойгоор олошорһон байна.

Хүдэлмэришэд ба албахаагшадай өөһэдтөө баридаг малай тоо толгой олошорходоо юрэнхы дээрээ муу баримта бэшэ гээшэ. Хэды тиимэшье һаа, энэнь манай обществодо һайшаалтай бэшэ нүлөө үзүүлһэн байна. Юуб гэхэдэ, хүн зоной өөртөө мал олоор баридаг болоходо, эдеэ хоолой продуктнууд, илангаяа малай тэжээлдэ ошодог хилээмэ талха, хүрпээ бүри ехээр гаргашалагдадаг болобо. Тиихэ зуура, городуудай, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай ба город шадархи хүдөө нютагуудай хүн зоной зарим хубинь дэлгүүр дээрэ малажалай продуктнуудай үнэ сэн ехэтэй байһан ушарые һамбаашалжа, элдэб хонжоо наймаа хэнэ. Тэдэ хонжоо наймаашад малдаа эдюулхын тула городуудта байһан гүрэнэй магазинуудһаа талха таряа, хүрпээ ба бусад продуктнуудые гүрэнэй химда сэнгээр худалдан абаад, малайнгаа һү, тоһо, мяхые дэлгүүр дээрэ абаашажа, үлэмжэ ехэ сэнтэйгээр худалдана. Иимэ хонжоо наймаа хэжэ амташаһан хүнүүд промышленностьда, колхоздо ба совхоздо орожо, ашатай туһатай ажал хэхээ болинхой. Үгышье һаа миин нюдэ далдалхын тула хаанаб даа нэгэ тээ ажаллаһан хэбэртэй тоологдодог. Үнэн дээрээ өөртөө мал адууһа олоор үдхэжэ, ашаг олзо олодог байна.

Гансашье хонжоо наймаашад бэшэ, харин зарим нэгэн хүдэлмэришэд ба албахаагшад өөһэдтөө мал бариха зуураа, элдүүрилэгдэдэггүй сүлөө байһан гүрэнэй газар дээрэ, гүрэнэй мэдэлэй ой тайга соогуур гү, али тусхай таһалагдаһан ондоошье газарнуудта үбһэ сабшажа, үгышье һаа, үбһэ хуряалгын үедэ колхозуудта ошожо.. ажаллаад, өөһэдынгөө огородто守 тарижа ургуулаад гү, үбһэ тэжээл малдаа бэлэдхэхын орондо хилээмэ талха, хүрпээ ба бусад продуктнуудые гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа худалдажа абаад, малдаа эдюулдэг байһаниинь гэмшэлтэй.

Тэрээнһээ гадна, мүнөө үедэ хүсэндөө байһан хуулиин ёһоор өөртөө мал баридаг городой хүн зон мүнгэн налог түлэдэггүй, малажалай продуктнуудые уялгата ёһоор гүрэндэ тушаадаггүй юм. Эгээл энэ ушар колхознигуудтай жэшээлхэдэ, мал үдхэхэ талаар тэдээндэ бүри зохистой арга нүхэсэл олгожо үгэнэ. Юуб гэхэдэ, колхознигууд натуральна түлбэри оруулдаг, хүдөө ажахын налог түлэдэг байна ха юм.

Город шадархи хүдөө нютагуудта ажаһуудаг зарим нэгэн колхознигуудшье таряа талха ба бусад продуктнуудые гүрэнэй, кооперативна магазинуудһаа худалдажа абаад, малдаа эдюулдэг байха юм.

Энэ ушар хилээмэ талхаяа, бусадшье эдеэ хоолой продуктнуудые хайша хэрэгээр гаргашалха ябадалда хүргэдэг, ажалшадта худалдагдаха хилээмэ талха таһалдуулдаг байна.

Таряа талхаар мал тэжээхэ ябадалтай тэмсэхын тула хилээмэ талханай ба хүрпээгэй үнэ сэнгые дээшэлүүлжэ, тэрээгээр мал тэжээхэдэ ашаг олзогүй болгожо болохо байгаа. Зүгөөр манай гүрэн иимэ хэмжээ абахагүй бшуу. Яахадааб гэхэдэ, хилээмэнэй үнэ сэн дээшэлүүлээ гээшэ һаа, хэдэн миллион хүнүүдтэ гарзатай болохо байна ха юм.

Өөртөө мал баридаг хүнүүдэй худалдагшада орходоо химда сэнтэйгээр мяха, һү ба һүнэй продуктнуудые гүрэнэй худалдаа наймаагаар дамжуулан, хүн зондо бүри ехээр гаргаа һаа, ажалшад дэлгүүр дээрэ ошохын орондо продукт абахын тула магазин ерэхэ байгаал. Тиигээ һаа, гүрэнэй магазинһаа хилээмэ талха абажа малда эдюулхэнь гарзатай хэрэг болохо һэн. Тиигээд байбал городуудта ба город шадархи газарнуудта малаа хилээмэ талхаар тэжээхэ ябадалые зайсуулжа болохо байгаа.

Һүүлэй үедэ һү, мяха бэлэдхэл ба худалдан абалга нилээд ехээр дээшэлээ. Энээн дээрэһээ боложо гүрэнэй худалдаа наймаагаар дамжуулан, һүнэй ба мяханай продуктнууд городуудта бүри ехээр худалдагдадаг болобо. Зүгөөр һүнэй, илангаяа мяханай талаар городой хүн зоной эрилтэнүүдэй ехэ болоһон ушарһаа томо томо промышленна центрнүүдтэшье тэдэнэй хэрэглэмжэ хүсэд дүүрэнээр хангагданагүй. Яахадааб гэхэдэ, гүрэмнай мүнөө дээрээ эдэ продуктнуудаар дан элбэг бэшэ байна. Эгээл энэ шалтагаанаар малажалай продуктнуудай, илангаяа мяханай үнэ сэн дэлгүүр дээрэ гүрэнэй сэндэ орходоо нилээд дээгүүр байна. Өөртөө мал баридаг хүнүүд ашаг олзо олохын тула энэ ушарые хэрэглэдэг ха юм.

Городой хүн зоной өөһэдтөө мал бариха ябадалые урмашуулдаг байһан хуули ёһые дахяад хаража үзэхэ шухала гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно. Хилээмэ талха ба эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые айхабтар ехээр гаргашалжа, городой хүн зоной бүдүүлиг аргаар малажал эрхилхэ гээшэ олониитэдэ туһатай ажалһаа хүдэлмэриин хүсые хадууруулдаг, мяха, һү, үндэгэ гэхэ зэргын продуктнуудые абалгада тон ехэ ажал гаргадаг байна, тэрээнһээ гадна, зарим нэгэн тогтууригүй хүнүүдэй толгойень эрьюулэн һамааруулдаг, манай социалистическэ үйлэдбэриие эмхигүй болгохо забдалга үүдхэдэг байна.

Мүнөө үедэ өөртөө мал баридаг зарим нэгэн хүнүүд гүрэнэй худалдаа наймаанда ба дэлгүүр дээрэ малажалай продуктнуудай дутамаг байһан ушарһаа ехэ ашаг олзо абадаг; ниитын малажалай хүгжэжэ, худалдаа наймаанай үргэдхэгдэжэ, юумэнэй үнэ сэнгэй химдархада, иимэ ашаг олзо абахаяа болихо. Яахадааб гэхэдэ, ганса үнеэ, гахай гү, али хони харууһалхань гарзатай болохол. Эдэ бүгэдые хараада абаха хэрэгтэй.

Манай хуули ёһо ниитын малажалые хүгжөөхэ ябадалда шэглүүлэгдэнхэй юм. КПСС-эй ЦК-тэй январска Пленумэй (1955 он) шиидхэбэри дотор малажалые хүгжөөхэ гол шухала арга нүхэсэлнүүд — орооһо таряанай ажахые хүгжөөхэ ба малай тэжээл үйлэдбэрилгые ехэ болгохо, колхозой ба совхозой малажалые хүгжөөхэ, малажалдахи хүдэлмэриие механизацилха, таряан-ажалһаа, малажалһаа абтадаг продукциин үные химдаруулха гэхэ зэргын хэмжээнүүд заагдаһан байна. Колхозуудай ба совхозуудай үйлэдбэриие ехэ болгоһоной ашаар малажалай продуктнуудай талаар бүхы хүн зоной хэрэглэмжэ бүримүһэн хангагдаха зэргэтэй. Эгээл энэ арга зам арад зоной эрилтые дүүргэхэ байна. Тиимэһээ манай гүрэн энээниие дэмжэдэг.

Ушар иимэһээ таряа талха ба гүрэнэй ресурснуудһаа гарадаг эдеэ хоолой бусад продуктнуудые малда эдюулхэ ябадалые болюулха, городой хүн зоной өөртөө мал бариха ябадалые хизаарлаха хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно. Энээнэй тулада мал баридаг хүнүүдтэ мүнгэн налог, һү, мяханай уялгата бэлэдхэл тохогдохо болоно. Энээн дээрэһээ боложо, иимэ ажахынуудһаа дэлгүүр дээрэ ошодог малажалай продуктнуудай хэмжээн зарим тэды хорохо байһаниинь мэдээжэ. Зүгөөр энэнь колхозуудта ба совхозуудта малажалай продуктнуудые ехэдхэһэнэй ашаар ойрын сагта хүсэлдүүлэгдэхэ байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет **иигэжэ тогтооно:**

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

(Түгэсхэл)

1. Гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа таряа талха, хүрпээ, хартаабха ба эдеэ хоолой бусад продуктнуудые худалдажа абаад, мал адууһанда, шубуудта эдюулхэ ябадалые городуудташье, хүдөө нютагуудташье хаа хаанагүй огтолон хорихо.

Гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа хилээмэ талха, эдеэ хоолой бусад продуктнуудые худалдажа абаад, малда ба шубуудта тэжээл болгон хэрэглэхэ гээшэ ажалшадые эдеэ хоолоор хангаха хэрэгые бусайдуулна, энээнһээ боложо ниитын ажалда хабаадалсаха дурагүй зарим нэгэн хүнүүд хонжоо наймаа намнадаг болоно. Тиимэһээ энэ хэрэг олониитэдэ тон харша удхатай гэжэ хүн зондо үргэнөөр тайлбарилхыень нютагай советскэ органуудые уялгалха.

2. Гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа хилээмэ талха, хүрпээ, хартаабха ба эдеэ хоолой бусад продуктнуудые худалдажа абаад, мал адууһаяа, тахяа шубуудаа тэжээһэн гэмтэй хүнүүдтэ нютагай худалдаа наймаанай органуудай зууршалгаар ажалшадай депутадуудай районно, городской ба поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд түрүүшээр 500 түхэригэй, дахяад дабтагдаа һаань, мянган түхэригэй яла тохохо гэжэ тогтоохо. Энэ тохогдоһон ялань милициин органуудаар үгэ дуугүйгөөр нэхэжэ абтаха болоно.

3. Нютагай советскэ ба худалдаа наймаанай органуудай хиналта һулаар табиһан дээрэһээ хилээмэ ба бусад продуктнуудые нэгэ гарта табиха гэжэ тогтоогдоһон нормонууд сахигдадаггүй байна. Энээн дээрэһээ боложо, малда эдюулхын тула гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа хилээмэ талха ба бусад продуктнуудые худалдан абаха ушар гарана гэжэ тэмдэглэхэ.

Хилээмэ талха ба бусад продуктнуудые худалдалгын хойноһоо хиналта табихыень, нэгэ гарта үгэхэ нормые хэр зэргэ сахинаб гэжэ шалгахыень, худалдаа наймаанай тогтоогдоһон ёһо гуримые эбдэһэн хүнүүдые харюусалгада хабаадуулхыень республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, ажалшадай депутадуудай областной, хизаарай, городской ба районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудые, СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствые, Центросоюзые ба бүхы министерствонүүдэй болон зургаануудай главурснуудые уялгалха. Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведэй худалдаа наймаанай комиссинуудай, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин лавочна комиссинуудай, хилээмэн ба хилээмэн зүйлэй продуктнуудые худалдалгын хойноһоо хиналта хэхэ талаар гүрэнэй худалдаа наймаанай инспекциин ажал-ябуулгые һайжаруулхын тула хэмжээнүүдые абаха.

Хилээмэн ба бусад продуктнуудые худалдалгын хойноһоо, нэгэ гарта табигдаха нормонуудай хэр зэргэ сахигдажа байһанай хойноһоо ниитэ хүдэлмэришэдэй зүгһөө хэгдэдэг хиналтые һайжаруулхыень профсоюзуудай ЦК-нуудта, профсоюзуудай фабрично-заводской ба нютагай комитедүүдтэ даалгаха гэжэ ВЦСПС-ые гүйха.

4. Городуудта — союзна республикануудай столицануудта, областной, хизаарай центрнүүдтэ ба автономно республикануудай центрнүүдтэ (холын хойто зүгэй областьнуудай ба автономно республикануудай центрнүүдһээ бэшэниинь) ажаһуудаг аад, өөһэдтөө мал баридаг гражданинуудта (колхознигуудһаа гадна) мүнгэн налог ба һү, мяханай уялгата бэлэдхэл тогтоохо шухала гэжэ тоолохо. Мүнгэн налог тогтоохо ба ямар гуримаар тэрэниие ашаха тухай Указай проектые СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табиха. Жэл соогоо уялгата бэлэдхэлэй иимэ нормонуудые тогтоохо: нэгэ үнеэнһээ—400 литр һү, хоёр һараһаа дээшэ гараһан нэгэ гахайһаа—20 килограмм мяха (амидын шэгнүүрээр), нэгэ хонин гү, али ямааһаа—5 килограмм мяха (амидын шэгнүүрээр). Нэгэ үнеэнһээ гү, али гахайһаа, үгышье һаа, хоёр хонинһоо (ямааһаа), гадна байһан малайнь толгой бүхэнһөө мүнгэн налог ба һү, мяха бэлэдхэлэй хэмжээн хоёр дахин ехэ болохо. Өөртөө мал баридаг гражданинуудай бүлэ соо гүрэнэй предприяти ба эмхи зургаануудта, кооперативна ба олониитын организацинуудта хүдэлмэрилхэеэ хулжаһан, ажал хэжэ шадаха хүнүүдэй (гэрэй эзэн эхэнэр ба һурагшадһаа гадна) байгаа һаа, мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл тогтоогдоһон хэмжээнһээ 50 процентээр дээшэлхэ.

Октябриин 1-дэ байһан малай мэдээгээр мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл ашагдаха байна.

Республиканска, хизаарай ба областной центр бэшэшье һаа, томо томо городуудта байһан өөртөө малтай гражданинуудта энэ тогтоолой ёһоор хараалагдаһан хэмжээнэй мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл ашаха, мүн тэрэшэлэн областьнуудай, хизаарнуудай гү, али автономно республикануудай центр байһан зарим нэгэн бишыхан городуудай хүн зониие мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэлһээ сүлөөлхэ эрхые союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ олгохо.

5. Городто ажаһуудаг аад, өөһэдтөө мал баридаг зарим нэгэн гражданинуудые предприятинуудай ба эмхи зургаануудай, олониитын организацинуудай зууршалгаар мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэлһээ сүлөөлхэ эрхые ажалшадай депутадуудай городской ба районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудта олгохо.

6. Хэрбээ городто ажаһуудаг колхознигуудай бүлын ажал хэжэ шадаха бүхы гэшүүд ажалта үдэр олохо тусхай минимумые дүүргээд байгаа һаань, колхознигуудта гэжэ тогтоогдоһон нормын ёһоор мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл тэдэнэй ажахынуудта ашагдаха байна. Харин тэдэ бүлэнэрэй зарим нэгэн гэшүүд хүндэтэ шалтагаангүйгөөр ажалта үдэрэй тогтоогдоһон минимумые дүүргээгүй һаань, тэдээндэ үмсын ажалтанда тогтоогдоһон нормоор мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл ашагдаха юм. Бүлынь ажал хэжэ шадаха зарим нэгэн гэшүүдэй ямаршье хүндэтэ шалтагаангүйгөөр сентябриин 1-нэй мэдээгээр ажалта үдэрэй тогтоогдоһон минимумые дүүргээгүй байбалынь, колхознигуудай хамтын суглаагаар гү, али түлөөлэгшэдэй суглаагаар баталагдаһан списогэй ёһоор тэдэ колхознигуудта мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл ашагдаха байна.

7. Ариг сэбэрые сахиха талые хаража городуудта өөртөө мал бариха ябадалые хорихыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ зүбшөөл үгэхэ.

8. Һү, тоһо үгэдэг ашаг шэмэтэ малые мяхан болгон гаргуулхагүйн тула городой хүн зонһоо үнеэдые, тугал буруудые совхозуудай, колхозуудай ба предприятинуудай хамһабариин ажахынуудай худалдан абаха ябадал эмхидхэхыень СССР-эй Совхозуудай министерствые, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствые, совхозууд ба хамһабариин ажахынуудтай бусадшье министерствонүүд ба зургаануудые, республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, крайгүйсэдкомуудые ба облгүйсэдкомуудые уялгалха.

9. Һү, тоһо үгэдэг ашаг шэмэтэ малаа колхозуудта, совхозуудта, хамһабариин ажахынуудта, үүлтэртэ ба ашагта мал бэлэдхэхэ ба худалдаха СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын конторонуудта худалдаһан эзэдые, мяхан болгожо гаргаха эбэртэ бодо малаа, гахайнуудаа, хони ямаадаа гүрэндэ худалдаһан хүнүүдые саашанхи болзорто ашагдаха байһан мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэлһээ сүлөөлхэ гэжэ тогтоохо. Хэрбээ малаа тус тус хүнүүдтэ худалдаа һаань, үгышье һаа, мяхан болгожо гаргаа һаань, налог ба уялгата бэлэдхэлынь хүсэдөөр түлүүлэгдэхэ болоно. Хэрбээ Октябриин 1-нэй һүүлээр мал худалдажа абаа һаань, мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл бүхэли жэлэй нормоор ашагдаха. Октябриин 1-нэй һүүлээр гэр бүлэ соохи ажал хэжэ шадаха хүнэйнь тоо һэлгээ һаань, бэлэдхэлынь шэнээр хубилгагдан тогтоогдохо болоно.

10. Городой хүн зонһоо үүлтэртэ бодо малые тиимэ малда гэжэ тогтоогдоһон сэнгээр, харин ашагта малые гүрэнэй мал худалдан абаха сэнгээр аад, дэлгүүр дээрэхи үнэ сэнгые ба малай һайн мууе хараада абажа, 50 процент хүрэтэр нэмэлтэтэй сэнгээр худалдан абахыень СССР-эй Хүдөө ажахын министерстводэ, СССР-эй Совхозуудай министерстводэ, совхозууд ба хамһабариин ажахынуудтай бусад министерствонүүд ба зургаануудта зүбшөөхэ.

11. Хүдөө ажахын банкые иитэжэ уялгалха:

а) городуудай хүн зонһоо үнеэдые худалдажа абахын тула мүнгэ хэрэгсээһэн колхозуудта 1956 ондо табан жэл болотор болзортойгоор мүнгэ урьһаар үгэхэ. Урьһаар абаһанайнгаа һүүлээр хоёрдохи жэлһээнь эхилжэ, һөөргэнь бусааха болоно.

б) городой хүн зонһоо худалдажа абаһан үнеэдэйнь сэнгые союзна бюджэдэй мүнгэнһөө 1956 ондо совхозуудта ба министерствонүүдэй (зургаануудай) хамһабариин ажахынуудта түлэхэ.

12. Городой хүн зонһоо худалдажа абтаһан малые үбһэ тэжээлээр, байраар хангахын тула зохихо хэмжээ абахыень СССР-эй Совхозуудай министерствые, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствые, Совхозуудтай ба хамһабариин ажахынуудтай бусад министерствонүүдые ба зургаануудые, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, крайгүйсэдкомуудые ба облгүйсэдкомуудые уялгалха».

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Городто мал баридаг гражданинуудта мүнгэн налог ашаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтооно:**

1. Союзна республикануудай столицануудта, областиин, хизаарай центрнүүдтэ ба автономно республикануудай центрнүүдтэ /холын хойто зүгэй областьнууд ба автономно республикануудай центрнүүдһээ гадна/ ажаһуудаг аад, өөһэдтөө мал баридаг гражданинуудта (колхознигуудһаа гадна) мүнгэн налог тогтоохо.

Республикын, хизаарай, областиин центр бэшэшье һаа, олон зонтой томо томо городуудта ажаһуудаг аад, өөһэдтөө мал баридаг гражданинуудта /колхознигуудһаа гадна/ энэ Указай үндэһөөр мүнгэн налог ашаха эрхые союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ олгохо.

2. Жэл соо /октябриин 1-һээ сентябриин 30 хүрэтэр/ нэгэ толгой малда иимэ хэмжээтэй налог тогтоохо: үнеэндэ—500 түхэриг, хоёр һараһаа дээшэ гараһан гахайда—150 түхэриг, жэлһээ дээшэ гараһан хониндо гү, али ямаанда—40 түхэриг, унаанай мориндо—1500 түхэриг, ажал хэдэг бусад малда—750 түхэриг.

Нэгэ үнеэнһээ дээшэ гү, али нэгэ гахайһаа, үгышье һаа хоёр хонинһоо (ямааһаа) дээшэ малтай байһан хүнүүдтэ үлүү гараһан малайнь толгой бүхэнэй хоёр дахин ехэ болоһон хэмжээнэй налог түлүүлхэ.

Хэрбээ өөртөө мал баридаг гражданинуудай бүлэ соо гүрэнэй предприятида ба эмхи зургаанда, кооперативна ба олониитын организацида хүдэлмэрилдэггүй, ажал хэжэ шадаха хүнэй /гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, һурагшадһаа гадна/ байгаа һаа, тогтоогдомол хэмжээнэйнь налог 50 процентээр дээшээ гараха.

3. Областиин хизаарай гү, али автономно республикын центршье һаа, зарим нэгэн бишыхан городой хүн зониие налог ашалгаһаа сүлөөлхэ эрхые союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ олгохо.

Городто ажаһуудаг аад, өөртөө мал баридаг зарим нэгэн гражданинуудые олониитын организацинуудай, предприятинуудай ба эмхи зургаануудай гуйлтаар налог түлбэриһөө сүлөөлхэ эрхые ажалшадай депутадуудай Городской ба районно соведүүдэй гүйсэдкомуудта олгохо.

4. Малай бүридхэл ба налог ашалга городской /районно/ финансова таһагуудаар октябриин 1-нэй мэдээгээр хэгдэхэ байна.

5. Ноябриин 15-да ба мартын 15-да хоёр адли хуби болгон таһалжа налог түлэгдэхэ.

Һаамхай малаа колхозуудта, совхозуудта, хамһабариин ажахынуудта, үүлтэртэ ба эдлүүриин мал бэлэдхэдэг, худалдадаг СССР-эй хүдөө ажахын министерствын конторонуудта худалдаһан малай эзэдые, эбэртэ бодо малаа, гахай, хонин, ямаадаа гүрэндэ худалдаһан малай эзэдые түлбэриин удаадахи болзорто налогһоонь сүлөөлхэ. Хэрбээ тус тус гражданинуудта малаа худалдаа һаань, үгышье һаа, малаа алаа һаань, налог хүсэдөөр нэхэжэ абтаха байна.

Октябриин 1-нэй һүүлээр мал худалдан абаа һаань, бүхэли жэлдэ тохогдохо хэмжээтэйгээр налог ашагдаха. Октябриин 1-нэй һүүлээр гэр бүлэ соохи ажал хэжэ шадаха хүнэйнь тоо һэлгээ һаань, налогынь шэнээр хубилгагдан тогтоогдохо байна.

6. Тогтоогдоһон болзорто налогоо түлөөгүй һаань, доёнхотой хүнүүдтэ иимэ хэмжээ абтаха:

а) Болзорһоонь үнгэргэжэ налогоо түлөө һаань, хойшолуулһан үдэр бүхэнэйнь 0,2 процент хэмжээнэй түрэсэ нэмээгдэхэ;

б) Налогоо түлэхэ болзоройнь үнгэрхэдэ юрэнхы тогтоогдоһон гуримай үндэһөөр баагаар нэхэжэ абтаха.

7. Налог буруутаар ашаһан тухай гомодол городской /районно/ финансова таһагые даагшада түлбэриин саарһа барюулагдаһанһаань хойшо нэгэ һарын болзор соо үгтэхэ байна.

Городской /районно/ финансова таһагые даагша эсэсэй шиидхэбэри гаргаха юм.

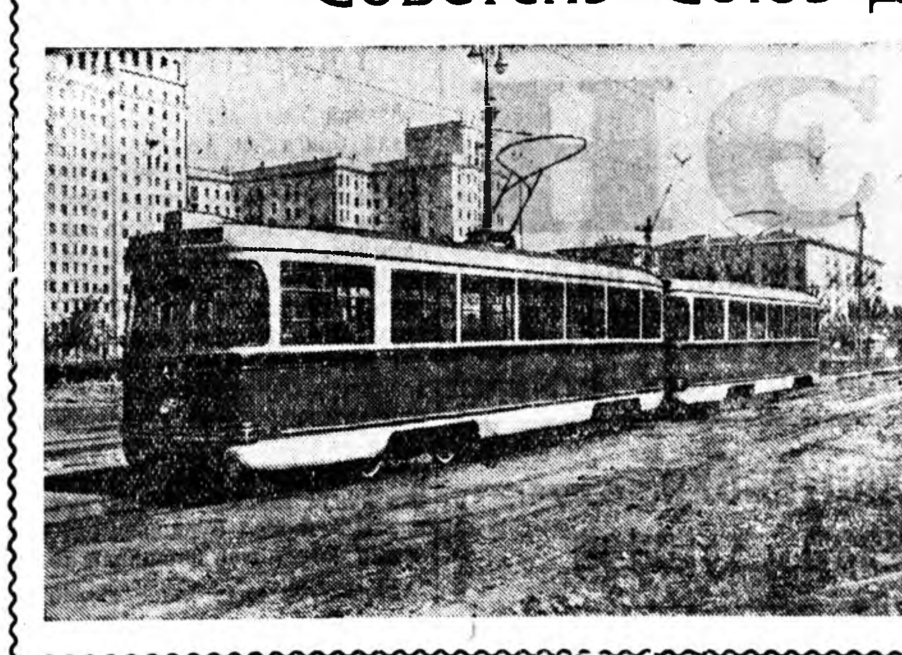
Мэдүүлгэ, гомодол оруулааб гээд налогоо түлэнтүй байжа болохогүй.

8. Энэ Указые хэрэглэхэ тухай тусхай заабари СССР-эй Финансын Министерствээр гаргагдаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1956 оной августын 27.

Советскэ Союз дотор

Москва. Рижскэ вагон бүтээхэ заводой бүтээһэн шэнэ поезд... вай столицын үйлсэнүүдээр ... болобо. Поездын «РВЗ-55» ... хоёр вагон тус тустаа мотор... Тиимэһээ вагонуудые поезд ... холбоодшье, ганса гансаар... хэрэглэжэ болоно.

Вагонууд автоматическаар ... лоодогдодог тула даа дорьбодог... зага агзага гадаггүй. Вагоной ... үргэн сонхонуудтай, зөөлэн ... нуудтай. Тэрээн соо 36 па... аятай зохидоор һуудаг ... «РВЗ-55» гэжэ энэ вагон ... дулаасуулагдадаг, зундаа һ... һэрюусүүлэгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: трамвайн поезд.

ТАСС-эй фотохро...

Татарска АССР. ДОСААФ-эй... шүүд—радиогой хэрэгые ... раараа өрхилэгшэд болон ... предприятинуудай мэргэжэ... байгуулһан телевизионно бага... Казаньда хүдэлмэрилжэ эхил... центрһээ научно-дэлгэрэнгы, ... ментальна болон уранһа... фильмнүүд харуулагдана. Теле... рые бариһан эдэбхитэд Каз... театрнууд болон концерт... нуудһаа дамжуулга хэжэ ... аппаратура байгуулхын тула... нөө хүдэлмэрилжэ байна. Гор... тор 1500 гаран телевизионно ... хээрэлгэнүүд тоологдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инженер ... Шагивалев (зүүн гарһаа), ... оператор Г. П. Князев телеви... бага центрын аппаратна соо ...

ТАСС-эй фотохро...

Ленинград. Металлическа ... дой коллектив Куйбышевска ... хэрэглэгдэхэ хүсэ ехэтэй ... гидротурбина бүтээхэ захил... жэлдэ дүүргэхэ юм. 16-шни... гээгдэнхэй. Мүнөө гидроту... цех дотор 17-дохи машина ... дэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Куйбышевск... тэ хэрэглэгдэхэ 17-дохи тур... хүдэлдэг мөөрын түүлхэ ... гагдажа байна. (Зүүн ... слесарь-хабсаргагша В. И. ... нов, бригадир В. И. Лемисо... сарь-хабсаргагша М. О. Берг... бригада халаан соо хоёр нор... рэтэр дүүргэнэ.

ТАСС-эй фотохро...

Сахалинска область. Энэ ... долоо һарын турша соо ... Сахалинай түмэр замай ... нистнууд нормоһоо үлүү ... 2500 гаран составуудые ... Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэй ... үеынхидэ орходоо 360 ... үлүү болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: машинист ... Нигматуллинай жолоододог ... ашаатай поезд туннель соо... жа ябана.

ТАСС-эй фотохро...

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Агитаторнууд хаана гэээшэб?

Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо арбаад мянга шахуу хонин, мянга гаран эбэртэ бодо мал бии. Иимэ олон малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ бэлэхэн бэшэ.

Тиимэ хадань тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хамаг хүсэеэ элсүүлхэ шухала байгаа. Гэбэшье, колхозой правлени, парторганизаци үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ ябагшадай ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадаагүй. Тэрэнэй эсэстэ энэ хүдэлмэри угаа ехээр унжагайржа байна. Августын 25-най мэдээгээр тус колхоз үбһэ сабшаха түсэбөө хахадлаашьегүй байба. Мүн Кяхтын МТС-һээ эндэ хүдэлдэг тракторна агрегадууд түсэбөө дүүргэнэгүй.

Сабшалга хуряалга хоёрой хоорондо горьтойхон забһар гаранхай.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэри яахадаа иигэжэ унжагайраа гээшэб? Энэ асуудалда харюу болгожо хэдэн баримтануудые харуулая.

...Нуга гэжэ газарта нүхэр Эрдынеевэй хүтэлбэрилдэг бригада хүдэлнэ. Бригадын байрладаг полевой станда ороходо, үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие түргэдхэхэ гэһэн шэнжэшье байхагүй. Нэгэшье лозунг, плаката, газетэ огто харагданагүй. Колхознигууд үбһэндэ гараһанһаа хойшо лекци, хөөрэлдөө оройдоо дуулаагүй байна. Үбһэшэд заримдаа хүнһэ хүшөөр дуталдана. Хэды шэнээн ажал хэбэл, хэды ажалта үдэр абаха тухайдаа тэдэнэр һайса мэдэнэтүй. Политическэ темээр хөөрэлдөөн хэгдэнэгүй.

—Колхоз соогоошье боложо байһан юумэ һайса мэдэнэгүйбди,—гэжэ үбһэшэд хөөрэлдэнэ.

—Агитаторнууд үгы юм гү?—гэжэ үбһэшэдһөө асуухада:

—«Байгаа юм бэзэ, саарһан дээрэ...» гэбэ.

Үнэхөөрөөшье, колхозой парторганизацида агитколлективэй список бии юм. Агитколлективые нүхэр Будажапов даадаг нэрэтэй. Теэд нүхэр Будажаповай, агитаторнуудай хэһэн энэ гэхэ юумэ байхагүй. Зүгөөр, үбһэшэдэй дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха арга тэдэндэ бүрин бии. Колхозой центр —Ехэ-Нуга тосхондо долоон жэлэй һургуули, больница, сельпо гэхэ мэтэ байдаг. Гэбэшье, хүдөөгэй эндэхи интеллигенцитэй хани барисаа байгуулжа, политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулха гэжэ парторганизациин оролдодоггүйнь гэмшэлтэй. Энэ хүдэлмэриие залуушуулай ехэ дуратайгаар, шадамараар хэхэ байһаниинь элитэ. Жэшээнь, колхозой клубые даагша нүхэр Игумнова Царамай бригадада өөрөө ошожо, «дайшалхы хуудаһа» гаргалсажа үгөө. Энэнь үбһэ хуряалгын эхилһээр түрүүшынхеэ гаргагдаһан хуудаһан болоно. Һайшаалтай энэ үүсхэлые партийна организаци дэмжэнгүй байшоо.

Мүнөө үбһэ, таряа хуряалгын ба силос даралгын түлэг үедэ зоной дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаагүй дээрэһээнь ажалай бүтээсэ тон бага байһаар. Үбһэ хуряалга дээрэ нормо дүүргэдэг хүнүүд үсөөн.

Ажалай бүтээсын бага байһанда МТС-эй дирекцишье зэмэтэй. Үбһэ хуряалгада хүдэлдэг агрегадуудай техническэ хангалгые МТС-эй дирекциин муугаар эмхидхэһэн дээрэһээ багахан деталиин эбдэрхэдэ трактор машинанууд бүхэли үдэрөөр миин байха ушартай болоно. Жэшээнь, нэгэдэхи бригадада хүдэлдэг «ДТ-54», «Беларусь» маркын тракторнууд августын 22-то эбдэрээд, бүхэли үдэр миин байба. Участково механик нүхэр Нечаев тракторна бригадануудаар хаа яа ябана.

Саг ошожол байна. Үбһэ ногоон хатдаржа захалхань. Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой парторганизаци (секретаринь нүхэр Б. Дамбаев) колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхээд, социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилхэ, зоной зориг хэшээлые бадаруулха ёһотой. Энэ хэрэгтэнь партиин айкомой Кяхтын МТС-эй зоныш инструкторска группа тодорхой туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Д. Болхоев, манай корреспондент.

Партийна хронико

КПСС-эй Сэлэнгын айкомой бюро һургуулинуудта политехническэ һуралсал һайжаруулха тухай асуудал һаяхан зүбшэн хэлсэбэ. Политехническэ һуралсал бодото дээрэнь бэелүүлхын тула бүхы һургуулинуудта һуралсалай-үйлэдбэриин мастерскойнуудые хэрэгтэй хэрэгсэлээрнь хангахадань туһалхыень аймагай предприятинуудай болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдые уялгалаа. Дунда һургуулинуудта электротехникэ болон машиноведениин кабинедүүдые эмхидхэжэ, тэндэнь приборнууд, механизмууд, тракторай ба автомашинын хэрэгсэлтэ зүйлнүүд, мүн бусадшье түхеэрэлгэнүүдые тодхожо үгэхыень Гусиноозёрско рудоуправлениин, Сүхын МТС-эй, Галуута Нуурай депогой, Селендумын заводой хүтэлбэрилэгшэдтэ айкомой бюро дурадхаа.

Гусиноозёрск городой һургуулинуудта һуралсалай-үйлэдбэриин мастерскойнуудые эмхидхэхэ гэр байрануудые үгэжэ, тэндэ 20 хүнэй хүдэлмэрилхэ хэрэгсэлнүүдые тодхохо, мүн шэнээр баригдажа байгаа дунда һургуулиин дэргэдэ шэнэ типовой мастерской барюулха асуудал шиидхэхыень рудоуправленидэ дурадхагдаба.

Һурагшадые хүдөө ажахын үйлэдбэритэй танилсуулха хэрэгтэ партиин айкомой бюро ехэхэн анхарал хандуулаа. Һургуули шадарай участогуудта һурагшадай хүсөөр туршалгын хүдэлмэринүүдые үргэнөөр ябуулха, теплицэ болон парнигуудые бариха, үрэ жэмэстэ модонуудай питомник байгуулха тушаа хэмжээябуулганууд хараалагдаба.

***

Ажалшадта кино харуулга тухай асуудал КПСС-эй Бичурын айкомой бюро һаяхан хаража үзөөд, энэ хэрэгтэ бии байһан ехэхэн дутуу дундануудые элирүүлбэ. Кино харуулгын хахад жэлэй түсэб миин 74,2 процент дүүргэгдээ. Аймгүйсэдкомой культурын таһаг кинобудкануудай барилгые һулаар хүтэлбэрилнэ. Харасун, Дабаата, Амагаланта, Гутай болон бусад тосхонуудай клубуудай дэргэдэ кинобудканууд мүнөө болотор баригдаадүй байһаар. Мүн зарим киномеханигууд ажалдаа хайша хэрэгээр хандана.

Эдэ дутуу дундануудые усадхаха, арад зондо кино харуулгые эрид һайжаруулха тухай тогтоол айкомой бюро баталан абаба.

МАЛАА ҺАЙНААР ХАРУУҺАЛНА

Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад нүхэд Будаев Будаева хоёр 137 толгой залуу малые харууһална. Тэдэнэр хэды үндэр наһатай болобошье, малайнгаа хойноһоо ехэ һайнаар харууһална, бэлшээриеэ зүбөөр хэрэглэнэ. Тиин малынь барандаа тобир таргануud, үдэр бүхэндэ дунда зэргээр 700—800 грамм хүрэтэр нэмэнэ.

Июль һарын дүнгүүдэй ёһоор энэ хоёр малшад хамта 158 ажалта үдэр олоһон, 158 түхэриг мүнгэ **авансаар, 120 килограмм мяха нэмэлтэ түлбэри абаһан байха юм.**

П. Цыдыпов.

Үнинэй хонишоной баяр

Үдын аажма халуунда хонидоо һүүдэрлүүлжэ амаруулхаа һарабша сарай доро хуулжархёод, хоройн газаагуур тойруулан хэдэн газар арһаа шэбхээр гал түлижэ, унай абамсаараа Цыпил хүгшэн гэртэ орожо ерэбэ.

Бидэнтэй мэндэ андалдажа, энэ һонин юун байнаб гэжэ Цыпил хүгшэн асууна.

—һонин гэхэдэ, шэнэ газетэнүүдые, танда ерэһэн бэшэг асараб,—гэжэ замай хани, колхозой бухгалтер Бадма ...бенов олохон хэһэг газетэнүүдые, бэшэгыень үгэбэ.

—Энэмнай ямар хүнэй бэшэг гээб? Яагаа һонин юм? Зай хүбүүд, задалаад уншагты даа,—гэжэ хонишон хүгшэн бэшэгээ һөөргэнь һарбайба.

—Энэтнай Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозһоо ерэһэн гаршагтай бэшэг байна,—гэжэ хэлэбэбди.

—Кяхтын аймагһаа?.. Хэн байгаа юм гээшэб? Яагаа жэгтэй юм? Зай, хэнһээ ерээ юм бэ даа, уншыт түргөөр,—гэжэ хүгшэн тэсэжэ ядашаба.

Кяхтын аймагай суута хонишон Бутыд Гармаевагай бэшэгэй бэшэгтэй танилсажа, хонишон Цыпил Жигжитова тон ихээр һонирхон, үшөө дахин уншуулба.

—Дүй дүршэлөө мэдэлсэжэ байхын тула, мүн хонин һүрэгөө саашадань олошоруулха, һооһо хөөбэри абалгые дээшэлүүлхэ ямар арганууд байнаб, манай нютагта хонидоо ямар харууһалдаг тухайгаа, хонидой байра байдал тухайгаа бэшэлсэн, нүхэрэй ёһоной бэшэгүүдые абалсажа байха гэһэн удхатай юм байна. Энэ тон һайн гээшэ,—гэжэ хүгшэн бодолгото болоно.

Удаань холын хонишоной ...эһэн бэшэгые гартаа абаад, эрьюулжэ байжа хараһаар байгаа, зарим газарнуудтань дахин уншуулһанайнгаа ...лдэ:

—һайн хүнүүд һанаагаар гэжэ хүбүүд, харюу бэшэгыемни бэшэлсэжэ, туһалха болоот. Би хэлээд үгэһүү,—гэбэ.

Тиигээд нэгэ хэды бодолгото болоһоной һүүлдэ:

—Мэндэ амар, хүндэтэ Бутыд Гомбоевна, гээд захалагты,—гэнэ.—Танай бэшэһэн бэшэгые абажа, тон ехээр баясабаб.

Саашань минии хэлэхэ юумэн гэхэдэ: Танай үүсхэлые ехэ һайшаанаб, дүй дүршэлөө бэшэлсэжэ,—сүлөөтэй һаа, бэе бэедээ айлшалалсажашье байгаад,—ажал хүдэлмэри тухайгаа дуулгалсажа, туһалалсажа байхадамнай ехэл һайн байгаа. Та хонидоо үбэл хурьгалуулдаг байнат.

Бишье хонидоо эртэ—үбэл, хабарай эхеэр хурьгалуулха арга хэрэглэжэ, нёдондо эхилээб. Анха түрүүн аймаг дотор кошарно-базова аргаар хурьгадые түлжүүлхэ хэрэгые эхилээ һэм. Энээнэй тула—һайрхахашье юумэ үгы—хэдэн бэрхэшээлнүүдые гаталааб. Хэдэн жэлэй туршада ажаллажа һурашаһан арга дүрэеэ хубилгахада тиимэ хүнгэн бэшэ байгаа. Хониднайшье түрүүшээр дадажа ядаа. Гэбэшье, урзанда тэрэ аргые хэрэглэжэ, ажал дээрээ һайн дүнгүүдые туйлаад, нёдондо жэл бүри зоримгойгоор ажаллаа һэмди.

Үнгэрһэн жэлдэ 223 эхэ хонин бүриһөө нэгэ-нэгэ хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байнаб. Тэдэ хурьгаднай танайл хурьгадта адли томо болошонхой. Нооһо хайшалха үедэ нилээд нооһо нэмэри үгөө. Гэхын тэды, энэ жэл хонидһоо тон бага нооһо—толгой бүриһөө 1,5 килограмм абаабди.

Энээнэй шалтагаан юунһээ болооб гэхэдэ, бидэнэр кошарнуудаа дэн дулаанаар барижархижа, эртэ намар хонидоо халуудуулдаг байгаа хабди. Тиимэһээ хониднай хабар ноoһоёо гээгээ гээшэ ха. Энэ жэл байраяа тааруулан, дээшэнь хэдэн сорго гаргаабди. Үнэндөө, танайл бэшэгшээр, хонин дээрэһээ даарадаггүй ха юм. Тиимэһээ хонидой байра доторой халуунь өөдөө гаража, сэбэр агаар орожо байхадаа һайн байха болоно бшуу. Ерэхэ жэл нютагай үүлтэрэй хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,5 килограммһаа бага бэшэ нооһо абаха зорилготойбди.

Манай байдаг газар танай нютагта адли үргэн уужам талагүй, харин нарихан жалга юм. Зундаа «Зүүн Самсаал» гэжэ газарта зуһадагбди. Эндэмнай хонидой бэлшэхэдэ һайн үбэрнүүд олон. Хадын үбэрнүүдтэ хонидоо бэлшээн зуһуулаад, намар сабшалангай табигдахада хэдэн газар һэлгүүлжэ ябаад бэлшээдэг байнабди.

Зундаа хура бороогой ороходо, халуун наранда хонидоо оруулха нэгэ сарай бэлдээ һэмди. Хонидые үдэрэй халуунда һүүдэрлүүлээгүй һаа, ехээр зободог ха гэжэ һанадагбди.

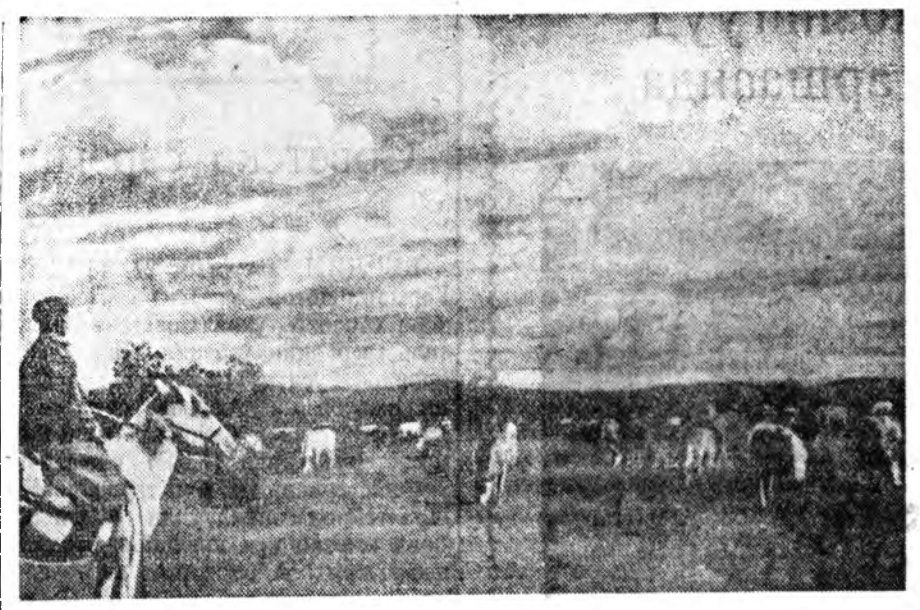
Энэ жэл хонидоо искусственнаар ороондо оруулжа шадахагүймнай. Юуб гэбэл, искусственна үрэжүүлгын пункт манай эндэ үгы, хэдэн километрын газарта бэлдэгдэһэн аад, хонидоо абаашаха аргагүйдэшэбэбди. Ерэхэ жэл хонидоо заатагүй искусственнаар ороондо оруулжа, хэнзэ хурьгадые абадаг болохо асуудал колхозой правлениин урда шангаар табихамни.

Иимэрхүүгээр лэ энэ бэшэгээрээ минии нүхэр Бутыд Гармаевнада харюусажа, бэшэгэйнь түлөө ехэ баясхалан хүргөөд, хоорондоо хододоо бэшэлсэжэ, арга шадабаряа андалдажа, хонин ажалаа хүгжөөлгэдөө хамта амжалта туйлахые оролдоёл,— гэжэ Цыпил Жигжитова хөөрөөгөө дүүргэнэ.

—Бутыд Гармаевнатай сугтаа ажалладаг хүнүүдтэ минии мэндэ амарые, ажалай амжалта туйлаха хүсэлэнгые хүргэгты,—гэжэ саашань нэмээбэ.

Иигэжэ Закаменай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Цыпил Жигжитова Бутыд Гармаева хоёрой ажал хүдэлмэри тухайгаа оролдожо, хани нүхэд ёһоор бэшэг бэшэлсэжэ, дүй дүршэлөө андалдаха гэһэн хүсэлэй бии болоһые гэршэлбэбди.

Д. Аюшеев.

Хориин аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо һаамхай үнеэдынь түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээгдэнэ. Энээнэй ашаар үнеэдэй ашаг шэмэнь хараа байса дээшэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Б. Гапасов үнеэдээ адуулжа ябана.

И. Денисовэй фото.

Адуу малаймнай таргалха— адуулгын хүсэн

Олохон жэлэй туршада би совхозой мал адуулагшаар ажалланаб. Мал адуулагшаар ажаллаха гээшэ үнэндөө тон ехэ харюусалгатай, угаа хүндэтэйшье юм. Яахадааб гэхэдэ, совхозой гү, али колхозой гүрэндөө тарган мяха тушааха, һаалишадай үнеэдһээ һү ехээр һааха, мүн үбэлжэлгэдэ малаа тобир тарганаар оруулха гээшэ мал адуулагшадай ажалһаа бүрин дулдыдаха байна. Тиимэ тула мал адуулагша эдэ бүгэдые һайса мэдэжэ, ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр хандан, бэлшээриин үедэ малаа тобир тарган болгохын түлөө бүхы арга хабаараа оролдон ажаллаха ёһотой.

«Адууһа малаймнай таргалхань— адуулгын хүсэн» гэжэ урдандаашье ажалша малша зон хэлсэдэг һэн. Эгээл тиимэһээ мүнөө бэлшээриин үедэ малые хайшан гэжэ адуулжа таргалуулдаг тухайгаа хэдэн үгөөр хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

Мүнөө Гулбайн Тэлэмбэ гэжэ зарим тээгээ һэбхэн ногоотой, зарим тээгээ нарин эдинсэ һайхан ногоотой газарта гурбан хүн 208 толтой мал харууһалнабди. Эдэмнай залуу малай һүрэг гэжэ тоологдоно. 15—18 һаратай болоһон, дунда зэргээр 173 килограмм шэгнүүртэй һубай хашарагууд юм. Бидэнэр малайнгаа адуулга ээлжээлээд, зоотехнигэй табиһан гуримаар эмхидхээбди.

Зунай халуун үедэ малаа үглөөнэй 7 час болотор доро газарта адуулжа уһалаад, 8 час болотор амаруулдагбди. Тиигээд 8 часһаа 11 час болотор адуулжа, үдын халуун болохолоор һайса уһалжа газаагаа оруулаад, һүүдэр газарта 4 час болотор тииргүүлээд, тэндэһээ гаргажа дахин уһалаад, үдэшын 8 час болотор адуулнабди. Һүүлээрнь 8 часһаа хойшо мүн лэ нэгэ час соо амаруулжа уһалаад, үдэшын 9 часһаа һүниин нэгэ час болотор эдинсэ һайн ногоотой дүтын бэлшээридэ адуулжа асараад, үглөөнэй адуулга болотор хаажа амаруулнабди. Тиихэдэ һэрюун, бүрхэг үдэр болохо һаань, малаа үглөөгүүр нэгэ часаар орой гаргаад, харин һүниин 5 час болотор адуулжа байдагбди. Мүнөө бэлшээриин үедэ малдаа минеральна тэжээл болгон дабһа үгэнэбди. Нэмэлтэ тэжээлдэ гэжэ таригдаһан ячмень сабшажа, үдэрэй халуунда малдаа эдюулээд, һүүлээрнь поли дээгүүрээ адуулдаг болообди.

Бэлшээрээ хэдэн газар хубаарилжа, 6—10 хоногоор ээлжэлүүлжэ байгаад малаа бэлшээнэбди. Түрүүн адуулһан газараа орхижо, хожомынь 6—10 хоноод бусахадамнай ногоониинь дахин һэргэжэ һайжарһан байдаг. Нэгэ участогта 3—4 үдэрһөө үни бэшэ адуулдагбди. Зунай сагта бэлшээриин малые һайнаар, оло дахин уһалха гээшэ тон шухала. Мал оло дахин уһалхада зунай халуунда тэсэмгэй, ядардаггүй байхаһаа гадна, таргаластай байдаг. Хэрбээ һүниин сагта хаажа амаруулхадамнай бүгшэм халуун, батаганаан боргооһотой байгаа һаань, хоройгоо тойруулжа холохонуур унай табижа хонодогбди.

Зунай бэлшээриин түрүүшын һарын үнгэрһэн хойно малаа шэгнэжэ үзэхэдэмнай үхэр бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдээ 700—800 граммаар нэмэһэн байгаа.

Мүнөө жэл 208 толгой малайнгаа 100-ень 3—3 центнер, бэшыень 2,5—2,5 центнер шэгнүүртэйгээр тушаахабди. Тиимэһээ мал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые дунда зэргээр 80 килограммаар нэмээхэ ёһотойбди. Энээние туйлахадаа манай гүүртын малшад партиин XX съездын шиидхэбэринүүдэй хүндэлэлдэ абаһан социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ байнабди.

Б. Батуев, Яруунын мяхаһүнэй совхозой 1-дэхи фермын һубай малай гүүртын ахалагша малшан.

Түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ

Зургаадахи табанжэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ Улан-Удын модоной заводойхид бага бэшэ амжалта туйлаа. Заводой коллектив энэ жэлэйнгээ 9 һарын даалгабарие бүхы талаарнь болзорһоонь 37 үдэр урид дүүргээд, дүрбэдэхи кварталайнгаа түсэбөөр ажаллажа байна.

Модоной завод үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал 1 миллион түхэригөөр ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Предприяти соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ гараһан модо дархалалгын цехынхид түсэбһөө гадуур 600 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ, захиншадтань эльгээгээ.

Хүдөө ажахын машинануудые бүтээхын тулада хюрөөдэмэл модон материалнуудай ехээр хэрэглэгдэдэг болоһые хараадаа абажа, модо хюрөөдэдэг цехынхид һарынгаа даалгабарие 200 процентээр дүүргээ. Мастернууд Алексеев, Горячин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг халаанайхид ажалайнгаа бүтээсые эдэ үдэрнүүдтэ улам дээшэлүүлжэ байна.

Сахилза—хони, ямаанай нэмэлтэ тэжээл

Сахилза гэжэ ногоон Мухаршэбэрэй аймагай Суулга нютагта Түгнэ голой адагһаа дээшэ нилээд ехэхэн талмай дээрэ ургадаг юм. Энэ ургамал манай нютагта үнинэй мэдээжэ. Урдань нютагаархид жэжэ малдаа тэжээл болгон энэ ургасые сабшажа абадаг байгаа. «Нэгэ тэргэ сахилза шэмээрээ хоёр—гурбан тэргэ үбһэнтэй тухай юм» гэлсэдэг һэн. Энэ ургаса гансахан эндэ бэшэ, харин бусадшье нютагуудта бии. Сахилзын эшэ 50—70 сантиметр үндэртэй байдаг. Нэгэ һөөг соонь 100 шахуу эшэнүүд ургадаг. Тэрэ май һарын һүүлээр гү, али июниин эхин багаар сэсэглэжэ, сэнхир һайхан сэсэгүүдээр тала дайдые бүрхөөдэг. Сахилза хуурайшаг, элһэтэй газарта ургадаг юм. Тиин намартаа түрүүшын 2—3-дахи хюруугай унахада үзүүрһээ хүлдөөд, шарлажа эхилээд байна. Тэрэ үедэнь сабшаад, хатаагаад гү, али нэгэ бага ужөөгөөд абахада, хони ямаанда айхабтар арьбан, һайн тэжээл болодог. Мүн үхэр, моринишье тэрэнние дуратайгаар эдидэг байна. Гадна, сахилзые ондоо үбһэнтэй холёод, силос дарахада болохо.

Сахилзые һайнаар бэлдэжэ абаа һаа, хони, ямаанда нэмэлтэ тэжээл болохо байна.

Б. Цыренов.

Барилга олоор хэнэ

...гээ малые дулаан, һа... үбэлжүүлхэ зорилгоор ...матай Кировэй нэрэмжэтэ ... правлени зоотехническэ ... үргэн далайсатайгаар ... байна. 1-дэхи комплексно ... барилташад жэлэй эхинһээ хойшо 100 толгой үнеэдэй, 850 толгой хонинной байра, малшадай 3 шэнэ гэр барижа тушаагаа.

Модошо дархашуул Хандажап Шаракшинов, Сымба Норбоев, Дамба Цыденов гэгшэд ехэ һайнаар ажаллажа, бусадта эрхим жэшээ харуулна. Эдэ дархашуул үбэлжэлгын эхилтэр нэгэ бани бариха, мүн колхознигуудта 10 гэр заһажа үгэхэ гэһэн уялга абанхай.

Мүнөө тэдэнэр шубуунай фермын байра барижа дүүргэхэ дүтэлөө.

Т. Чагдуров.

ОЧЕРК

Бээлүүлэгдэһэн хүсэл

...ениин байшантай нэгэ ехэ ... соо хэрэгээршье ерэһэн, ...орoһон хүнүүд сугларанхай, ...юмэн тухайда хөөрэлдэнэ. ... зариманиинь правленидэ ... хүнүүдэй столой нүгөө талаар ...лсаад, ехэ яаралтай янза...саарһа гаргажа юумэ бэ... Счетоводой хажууда ошоод, ...юмэ асууха, энэ тэрэ юумэ ...үгэхыень гуйха хүнүүдшье ...

...дээрэ обоо саарһа гаргажа ... ямар нэгэн тоо бүридхэжэ ...нзатай тэндэ һууһан прав...хүдэлмэрилэгшэд толгой... үргэхэ сүлөөгүй, счетоёо ...гүй тас-няс гүүлэн тата...аха янзада, тэдэнэр хүнүү...һөөсэгэнөөнһөө ашаархаһан...доо юунэйшье боложо бай...доо оруулнагүй хэбэртэй.

...Степановна, ажалта үдэры...ража үгыш, иимэ тиимэ ...жэ үгыш гэхэ хүнүүд ба...гүй. Хэжэ байһан хүдэлмэ...рүүлаад, тэдэнэрэй эрилтэ ...баатай болоно.

...һаалишан ябаа һэмнайб, ... амар гээшэ һэм. Юушье ...эхэ гээ һаа — барандаа ...рта!.. Харин контородо ... юумэ хэжэл байһан шэн...захадаа гартаха юумэ бай...ээд тэрээнһээнии юрэдөө ...рэ харагдахагүй» гэһэн ...нын бодолдо түрэнэ.

... колхозойнгоо правленидэ ...оор нэгэ жэл ажаллаа. ...хүдэлмэридэ ябахадаа үетэн ...гөө хүхижэ, наада зугаа таргажа һураһан Аннада правлени соо һууха гээшэнь хашартай шэнги, халтад гэхэдээл энэ тэрэ юумэ «буруу, зүб» гэлдэн хүнүүдтэй буляалдахаяа һанаха, тиихэдээ гараад лэ ябашаһайб гэһэн дуран хүрэхэ...

...Тэрэ гэһээр гурбан жэл болобо, Хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ тухай асуудал партиин Центральна Комитедэй пленум дээрэ хэлсэгдэбэ гэһэн һураг хамагай түрүүн колхозой правлениинхидтэ дуулдаа һэн. Тииһээр байтар колхоз, совхоз, МТС-тэ хүдэлмэрилхын тула предприятиһаа, эмхи зургаануудһаа хүнүүд партиин уряагаар хүдөө гарана гэһэн суу тараа бэлэй. «Яагаашье һайн юумэ һааб, тэрэнэй далинда һаалишан болошодог һаа» гэжэ Анна зосоогоо нэгэ бага һэм гээ һэн. Тиимэ дурадхалтайгаар колхозойнгоо правленидэ хандахадань, хүшөөрхэхэ хүн үгы шахуу байгаа. Тэрэнэй гуйлтые колхозойнь партийна организаци ехэтэ һайшаан дэмжэһэн юм.

Теэд счетовод боложо Аннын орондо ажаллаха хүн олдобогүй. Тиигэһээр байтарнь үшөө хоёр жэл үнгэрөө бэлэй. Анна ядахадаа счетоводоор хүдэлхэ хүниие өөрөө бэдэрээд туршаба. «Һаалишан болохо хүн захаһаа абаһаар олдохо бэшэ юм аал, счетоводоороо хүдэлхэдэш яаха юм» гэһэн һанал зарим хүнүүдэй зүгһөө хэлэгдэһэн байгаа ха.

Хэзээни хойно счетовод болохо хүн олдобо. Тэрэнь Аннада хожомшье бэшэ байгаа ха юм. Хэзээдэшье энэ һаналаа хүсэлдүүлхэ байһандаа Анна заахашье маргаагүй. «Һанаһан хэрэг орхихогүй, һарбайһан гар алдахагүй» гэһэн арадай аман үгэ бии юм. Анна Степановна «малажал дээрэ хүдэлмэрилхэм» гэһэн үгэеэ мартангүй ябаһан байгаа.

***

Һарбагар нарихан эбэртэй, һагсагар ута һүүлтэй, базаг томо бэетэй, балбагар ехэ дэлэнтэй үнеэд артелиин фермын газаа ерээд, хээлеэ даажа ядажа, аахир уухир гэлдэн байгаа һэн. «Яагаашье һүтэй үнеэд шэнгиб, теэд, колхознай юундэ багал һү һаанаб» гээд, гүүртэ дээрэ ерэһэн «шэнэ» һаалишан һанана.

Анна үнэхөөрөөшье гүүртэдэ һая ерэһэн, шэнэ хүн ха юм. Урдань хэды хүдэлбэшье, хэмшээрхүү зантай байжа, хүрэһөөр һү ехые һааха тухай хүүр гаргахань аягүй шэнги байгаа.

«Эдэ үнеэдые минии урда тээ һаадаг байһан эзэниинь колхоз соогоо хойхонуур лэ ябаа гэлсэнэ. Хараха янзада нютагай үүлтэрэйшье һаа бараг лэ үнеэд байна. Туршаад лэ үзэхэ болоол даа» гэжэ Анна бодобо. Дааһан үнеэдынь шэргэхэ ойротоод, һүеэ татажа, хожоршоһон байгаа. Гүүртэ дээрэ ерэһэн түрүүшынь һаранuудта амжалта юрэдөө харагдабагүй. «Хүнһөө ондоо юуншье болоод орхихо һэм, тухай барагай гаралдаха бэшэ аалди даа» гэжэ заримдаа бодожо болоо.

1956 он гараба. «Энэ жэл амжалтын жэл болохо ёһотой» гэжэ бодоһон Аннын зосоо шэн зориг түрэбэ. Декабрь, январь һарануудһаа эхилжэ үнеэдынь тугаллаа. Абари зангаа мэдэлсэжэ, эжэл болоһон үнеэд Аннын абяа абамсаараа хотон тээшээ дүтэлдэг болоо. Тэрээндэнь урмашаһан һаалишашье үнеэдээ эльбэжэ, эрхэлүүлжэ, дэлэнгыень нидхэржэ һургаа. Хайдагаар һаалгадаг үнеэд эзэнэйнгээ зохидоор хандахадань ходорхой хүхэтэй болоод, һү шэмээ барингүй шабхажа үгэнэ.

Һү һаалгаар аймагай һаалишадай январь һарын дүн гаргагдажа, нүхэр Катаршина Анна 23-дахи һуури эзэлээ һэн. Даруу зантай, бэеэ һайрхуулха, дээгүүр абхуулха дурагүй хүн туладаа, «түрүү һаалишадтай хаанаһаа зэргэшэхэмни һэм» гэжэ хэлэгшэ һэн.

Һара ерэхэ тудам һаамхай үнеэдынь олон болоно. Аймагай һаалишадай мүрысөөнэй списогтэ Аннын нэрэ урдахануур лэ табигдадаг болоо. Мартда арбан дүрбэдэхи һууридa ябаһанаа апрельдэ—долоодохи, майда—дүрбэдэхи, июньдэ—хоёрдохи һуури эзэлээ. Иигэжэ эрид алхамууд хэгдэбэ.

— Урда тээшни гурбан хүн үлөөд байна. Теэд хатууханууд лэ гартан даа. Шангалхал болоош, — гэжэ партийна организациин секретарь Николай Яковлевич Бабушкин май һарын дүн хаража хэлээ һэн. Тиихэдэ эгээл ехэ һү үгэхэ зунай һаранууд хүлеэгдэжэ байгаа бэлэй.

Өөрынгөө хүсэндэ этигэбэшье, «илахаб, түрүүлхэб» гэжэ Анна хэзээшье һайрхаагүй.

— Хай даа, мянгатаниие хүсэхэ гээшэ бэрхэтэй юумэ бэшэ аал даа. Аймагайнгаа түрүү һаалишаниие ахиха гээ һаа, үнеэн бүриин үшөө 218 литр һү һааха болоо. Тиигэн гэһээ тэрэшни намайе хүлеэгээд һуухагүй, һү һаалгаяа улам нэмээжэл ябаха ха юм. Харин намтай мүрысэһэн Анна Андреевна Юговатай ана-мана ошохо гээшэ гүбди. Тиибэшье үнеэн бүриһөө үшөө хорин долоон литр һаажа, тэрэниие хүсэхэ болоноб, — гээ һэн.

***

Зунай нарата сэлмэг үдэрнүүдтэ Зэдэ Борьёогой үргэн элдин тала арюун уһатай аадар бороогой аглаг амисхал абаа. Хүлэр шэрэм ногооной хүсэндэ атаржажа, хүшэ абаһан малай шэмэ үдэр ерэхэ тума нэмэжэ байба.

Үргэн уужам Үшөөтэй голой адагта зуһалантай Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой үнеэдэй гүүртын һаалишад һү ехээр һаахын түлөө атаа мэеэгүй бултадаа адли һайнаар ажаллаба. Үдэр бүхэндэ үнеэн бүхэнһөө хахад пүүд һү һааха гэжэ өөһэд хоорондоо хэлсэнхэй.

Ахалагша һаалишан Анна Катаршина, хүдөө ажахын дунда һургуули һаяшаг дүүргэжэ ерэһэн колхозой комплексно бригадын бригадир Иннокентий Побоков гэгшэд һү һаалгые дээшэлүүлхэ ямар арга боломжотой байһанаа хаража үзэбэ.

— Хада уула, шугы бургааһан, уһа гол гээшэмнай зунай халууниие малда мэдүүлнэгүй даа. Үдэрэй аажма халуундашье мал тиирэжэ, бэлшэнгүй байнагүй ха юм,— гэнэ һаалишад.

— Тиимэншье тиимэ. Теэд үнеэдээ һүниндэнь хооһоор хонууланхаар өөһэдөө адуулха болоо хабди, — гэжэ ахалагша һаалишан дурадхаа һэн. Һүниндөө адуулжа захалһан түрүүшын үдэрнүүдэй үрэ дүн һайн байжа, тэрээнһээ арсаха нэгэшье хүн үзэгдөөгүй.

Ганса бэлшээреэр һү һаалгашандаа тулахагүй гээшэ ха. Ногоон тэжээл, концентрат үгэлсэхэ болоо хабди, — гээд бригадир хэлэнэ.

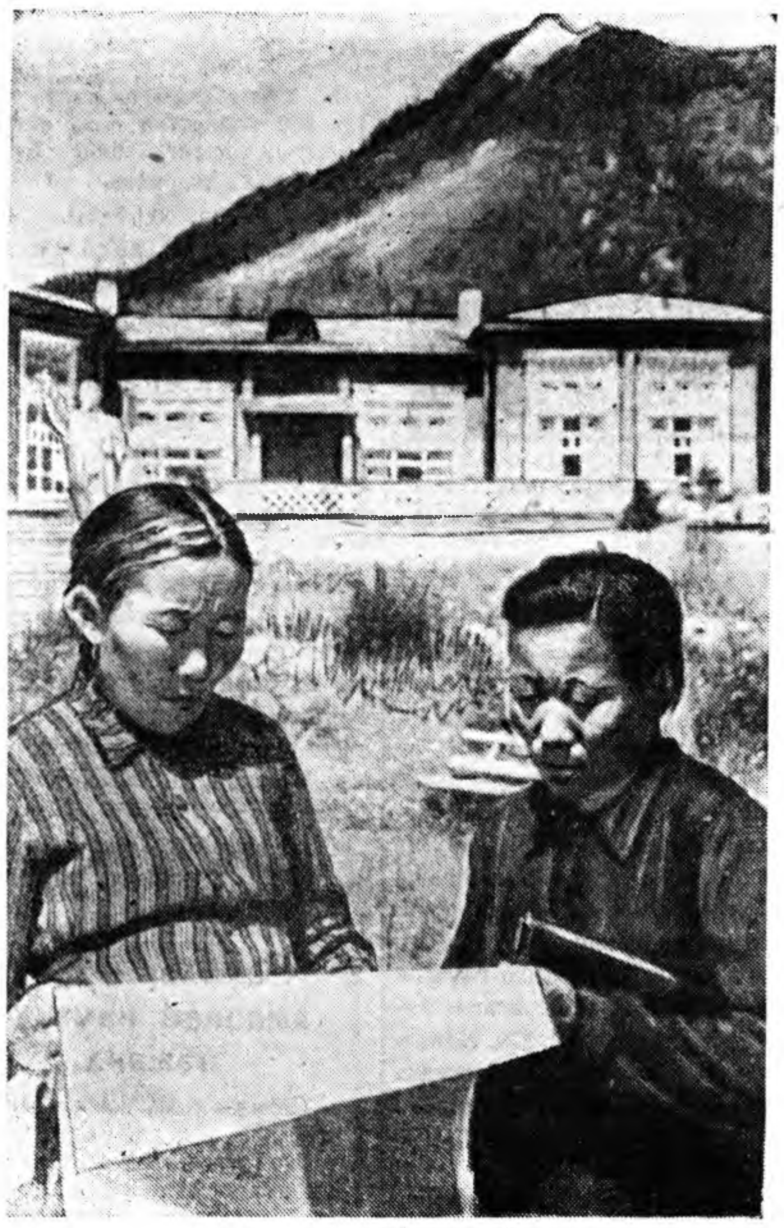
— Һү ехээр һааха гэлсэнэбди. Энээн тухай ганса мүнөө хөөрэлдэжэ байна бэшэбди. Зоотехническэ курсада һурахадаа, үнеэд хайшан гээ һаа ехэ һү үгэдэг болохоб гэжэ мэдээбди. Энэ асуудал тээсгэн болоһон аймагай һаалишадай зүблөөн дээрэ, МТС-эй харьяата колхозуудай һаалишадай кустовой суглаан дээрэ хэлсээбди. Тэндэ өөһэд хоорондоо мүрысэжэ, шэнэ уялганууды абаа һэмнайбди. Ходол нэгэ юумэн тухайда хэлсэһэнэй хэрэггүй. Үнеэдые һүниндөө адуулаад, үшөө нэмэлтэ тэжээл үгэлсөөд байбал лаб лэ һү ехээр һаадаг болохобди. Колхозоймнай правлени, партийна организаци ман тухай һанаагаа зобожо, һайн бэлшээритэй газарта гүүртыемнай нүүлгээ. Хүтэлбэрилэгшэднай мандаа ходо ерэжэ туһална, дутуу юумыемнай хүсэлдүүлнэ ха юм. Ондоо юун хэрэгтэйб? — гээд ахалагша һаалишан хэлээ һэн.

Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрөө. Гүүртын үнеэд ходо һүниндөө адуулагдана, ногоон тэжээлһээ гадна, үгэһэн һүнэйнгөө зэргээр концентрат эдинэ. Гүүртын һаалишад үдэр бүхэндэ үнеэн бүриһөө 9 литр, заримдаа дээшэшье һү һаана.

Анна Степановна һанаһандаа хүрөө. Саашадаа үшөө ехэ амжалтануудай туйлагдаха байһанда ямаршье торсоо байхагүй. Июнь, июль һаранууд соо үнеэн бүриһөө 639 литр гэхэ гү, арбан һара соо 1713 литр һү һаажа, аймаг дотороо түрүү һуури эзэлбэ.

Н. ЦЫБЕНОВ.

Түрүү колхознигууд Түнхэнэй аршаанда

Колхозойнгоо ниитын ажалда үнэн сэхээр хабаададаг колхознигууд жэл бүхэндэ амаралта абажа байдаг. Тэдэнэр өөһэдынгөө амаралтые нютагайнгаа аршаанда, колхозой амаралтын байшангуудта үнгэргэхэһөө гадна, союзна ба республиканска курортнуудта, санаторинуудта путёвкоор ошодог байна. Мүн «Аршан» курортдо олохон колхознигууд амарһан байна. Эндэ Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон нүхэр Эрдынеева, Сэлэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой үнинэй һаалишан нүхэр Бадмажапова гэгшэд уулзажа, нүхэсэһэн байна. Эдэ хоёр үнинэй малшадай хөөрэлдэхэ зугаань барагдашагүй ехэ байба. Өөһэдынгөө колхозуудай ниитын ажахы тухай өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай тэдэнэр һонирхон хөөрэлдэжэ, амаралтаяа хухюу сэнгэлигээр, ашатай туһатайгаар үнгэргөө.

—Минии 19 наһа хүрэжэ ябахада Зэдын аймагта колхозууд эмхидхэгдэжэ захалаа һэн. Бортойн сомондо Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эмхидхэгдэхэдэ колхоздо ороод, хонин ажалда хүдэлмэрилжэ захалаа һэм. Тэрэ гэһээр 25 жэл үнгэрөө. Энэ хабар манай колхозой правлени, Сагаан Усанай МТС-эй директор минии ажалай 25 жэлэй ойе тэмдэглээ һэн. Энэ үдэрые би мартахагүйб. Гансал социалистическэ орондо ажал иимэ үндэрөөр, хүндэтэйгөөр сэгнэгдэдэг ха юм даа,—гэжэ Цырен Ринчиновна Эрдынеева хөөрэнэ.

25 жэлэй туршада хони харууһалагшаар ажаллаха зуураа, Цырен Ринчиновна 20 гара мянган хурьгадые абажа, тобир тарганаар тэнжээгээд, ниитынгээ һүрэгтэ табяа. Мүн ямар ехэ нооһо хайшалаа гээшэб?

Коммунистка Эрдынеева оролдосотой ажалаараа гансахан аймаг соогоо бэшэ, харин бүхы республика соогоо суурхана. Тэрэ хэдэн удаа хүдөө ажахын аймагай, республиканска, бүхэсоюзна выставкэнүүдтэ, мүн Москвада болоһон РСФСР-эй түрүү хонишодой зүблөөндэ хабаадалсаһан байха юм.

Ниитын малажалые хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмые улам ехэ болгохо гэжэ тэрэ хододоо оролдожо ябадаг. Мүнөө тэрэнэй отарада 1000 шахуу хонитой. Энэ жэлдэ нүхэр Эрдынеевагай даадаг отарын хонишод үбэлдөө түл абаха дүй дүршэл түрүүшынхеэ хэрэглээд, һайн амжалта туйлаа. Тиин хонидойнгоо хойноһоо һайнаар харууһалһанай ашаар нооһо хайшалалгаяа эрид дээшэлүүлжэ шадаа. Энэ жэлдэ тэрэнэй отара түсэбһөө гадуур 199 килограмм нооһо хайшалһан байха юм.

—Оролдосотойгоор ажаллахада колхоздошье олзотой, малшадташье һайн ха юм даа. Би үнгэрэгшэ жэлдэ 1600 ажалта үдэр олоһон, 5 толгой хони нэмэлтэ түлбэри абаһан байгааб. Энэ жэлдэ 1100 ажалта үдэр олоод байнаб. Тиин һара бүхэндэ 200—300 түхэриг аванс абанаб,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ ажалай дүнгүүдээр нүхэр Эрдынеева энэ жэлдэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаа.

Мүн һаалишан Бутыд Будажаповна Бадмажапова 25-дахи жэлээ Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо һаалишанаар хүдэлмэрилжэ байна. Тиин тэрэ даажа байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр жэл бүхэндэ 1000—1100 литр һү һаадаг байгаа.

—Минии бэе муудаад, энэ жэлэй июль һараһаа хойшо амаржа байнаб. Иигээд баһал хуушанайнгаа ажалда ороxоб,—гэжэ Бутыд Будажаповна хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Б. Б. Бадмажапова, Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ц. Р. Эрдынеева гэгшэд «Аршан» курортдо амаржа байна.

Е. Ринчинова.

Футболоор Сибириин зонодо РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ футболоор Сибириин зонодо РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болоо. Эндэ ПВЗ-гэй «Локомотив» общеcтвын футбольно команда Красноярска хизаарай футболистнартай наадаа.

Мүрысөөн хоёр талаһаа эрид шууд добтолгоор захалаа. 15 минутын үнгэрөөд байхада Улан-Удын командын добтологшо В. Дерновой айлшадайнгаа ворота руу бүмбэгэ сохин оруулаад, тоо нээбэ. Саашадаа манай команда эмхитэй һайнаар наадажа, 2 : 0 тоотойгоор түрүүшын хахадые дүүргээ.

Нааданай хоёрдохи хахадта бүри шанга тулалдаан болоо. Тиигэбэшье, айлшад амжалта туйлабагүй. ПВЗ-гэй команда красноярскынхидай ворота руу үшөө нэгэ бүмбэгэ сохижо оруулаад, 3:0 тоотойгоор илалта туйлаа.

Тиигэжэ ПВЗ-гэй «Локомотив» абажа болохоор 12 очкоһоо 6 очко абаад, Сибириин зонодо дүрбэдэхи һуури эзэлээ.

Е. Николаев.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

Советскэ сэрэгшэдые Эхэ орондонь үдэшэлгэ

БЕРЛИН, августын 27. (ТАСС). Германи дотор советскэ сэрэгшэдэй тооe хорооxo тухай Советскэ правительствын шиидхэбэриин ёһоор, Эхэ орондоо бусаха 114-дэхи гвардейскэ штурмовой авиодивизиие баяр баясхалангай оршон байдалда мүнөөдэр Финстервальдһаа (ГДР) үдэшэбэ.

Финстервальдда, мүн тэрэниие оршон тойрон ажаһууһан хэдэн арбаад мянган хүн зон һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ ерэжэ, үдэшэлгэдэ хабаадалсаба. Советскэ сэрэгшэдые үдэшэхын тула Германидахи советскэ сэрэгүүдэй группын командованиин, ГДР-эй правительствын, арадай национальна армиин командованиин түлөөлэгшэд, немецкэ ажалшадай делегацинууд, дипломатическа корпусой гэшүүд, Польшын, Канадын, Чехословакиин, Бельгиин ба Австралиин сэрэгэй миссинүүдэй түлөөлэгшэд, Германидахи американска, английска ба французска сэрэгүүдэй түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн немецкэ ба хариин хэблэлэй олон тоото түлөөлэгшэд ерэһэн байна.

Эхэ орондоо советскэ сэрэгшэдэй бусалгатай дашарамдуулагдан митинг болобо.

БЕРЛИН, августын 28. (ТАСС). Германида байдаг советскэ сэрэгүүд сооһоо 92-дохи ябаган полкын сэрэгэй албахаагшадые Советскэ Союзда ошохыень үдэшэлгэ үсэгэлдэр Дрездендэ болобо.

Городской вокзалай дэргэдэхи талмай дээрэ ажалшадай олоороо хабаадалгатай митинг боложо, тэрээн дээрэ Германиин нэгэдэмэл социалистическэ партиин дрезденскэ городской комитедэй нэгэдэхи секретарь Г. Кубах үгэ хэлээ.

Дрезденэй хүн зон Эхэ орондоо бусахаяа байһан советскэ солдадууд болон офицернүүдтэ баглаа сэсэгүүдые барюулһан, замдаа һайн ябахыень хани ёһоор хүсэһэн байна.

Советскэ Союзтай харилсаа холбоогоо түргэнөөр һэргээн байгуулая гэжэ Японско профсоюзууд уряална

ПЕКИН, августын 27. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, августын 26-да Японии профсоюзуудай генеральна совет 7-дохи съезд дээрээ резолюци баталан абажа, Япони Советскэ Союз хоёрой хоорондохи дипломатическа харилсаануудые түргэнөөр һэргээн байгуулая гэжэ уряалба.

Японо-советскэ хэлсээнүүдэй энэ үедэ таһалдаһан ушар японско арад зоной хүсэл эрмэлзэлгэдэ огто таарахагүй байна гэжэ резолюци дотор хэлэгдэнэ.

Ургамалнуудые хамгаалха ба карантин табиха тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн советско-хитадай конференци дүүрэбэ

ПЕКИН, августын 27. (ТАСС). Ургамалнуудые хамгаалха ба карантин табиха тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн советско-хитадай нэгэдэхи конференци мүнөөдэр Пекиндэ дүүрэбэ.

Хорхой шумуулнуудһаа, үбшэнүүдһээ ургамалнуудые хамгаалха ба карантин табиха тухай асуудалаар научна ба бодото ажалайнгаа талаар улам нягта харилсаа холбоо байгуулха хэрэгтэ зорюулагдаһан шиидхэбэри түгэсхэлэйнгөө заседани дээрэ конференци баталан абаба. Хорхой шумуулнуудтай ба хүдөө ажахын культурануудай үбшэнүүдтэй тэмсэхэ эгээл һайн арга методүүдээ ба научна шэнэ шэнэ туйлалтануудаа саг үргэлжэ андалдан абалсажа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ ёһотойбди гэжэ шиидхэбэри дотор тэмдэглэгдэнэ. Ургамалнуудые хамгаалха ба карантин табиха тухай асуудалаар хоёр талын хабаадалгатай конференци жэл бүхэндэ зарлажа байха шухала гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Хитадай Арадай Республикын мисси Иорданида ерэбэ

ЛОНДОН, августын 28. (ТАСС). Амманһаа (Иордани) Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, хоёр ороной харилсаае бэхижүүлхэ тухай Иорданиин король Хусейнтэй ба премьер-министр Ибрагим Хашимтай хэлсээ хэхын тулада 22 хүнһөө бүридэһэн Хитадай Арадай Республикын мисси үсэгэлдэр Амман ерэбэ.

Хитадай миссиие Хитадай мусульманнуудай ассоциациин түрүүлэгшэ, Арадай политическэ консультативна соведэй бүхэхитадай комитедэй түрүүлэгшын орлогшо ба Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаанай депутат Бурхан толгойлно.

Американска туристнуудай СССР-тэ ошолго

ВАШИНГТОН, августын 28. (ТАСС). США СССР хоёрой туристнуудые улам олоор эльгээлсэдэг болоо һаань һайн байна гэжэ Вашингтондо хэблэгдэдэг «Ньюс» газетын статья дотор хэлэгдэнэ. Энэ зунай туршада 2500 американецууд Советскэ Союз ошожо ерээ гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. «Ерэхэ сезондо 10 мянган американецууд тиимэ аяншалга хэхэ» гэжэ туристска контонууд хараална.

Югославиин шэнэ МТС

БЕЛГРАД, августын 27. (ТАСС). «Дневник» гэжэ югославска газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, шэнэ машинно-тракторна станциин гэр байранууд Румедэ түргэн темпээр шэнэдхэн баригдажа байна. Тэдээн дотор Югославиин арад зондо Советскэ правительствын бэлэглэһэн тракторнууд, комбайнууд ба хүдөө ажахын бусад машинанууд байлгагдаха юм. Трактористнуудай тусхай курса нээгдэхэнь. Шэнэ МТС-ые эмхидхэхэ хэрэгтэ советскэ мэргэжэлтэд туһаламжа үзүүлхэ. Румедэхи машинно-тракторна станци энэ жэлһээ эхилжэ гүйсэд үйлэдбэридэ хабаадалсаха юм.

Шэнэ машинно-тракторна станциин нээгдэһэндэ таряашад айхабтар ехэ баяртай байна гэжэ газетэнүүдэй мэдээсэлнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ. Румедэхи кооперативууд ба хүдөө ажахын һуурин газарнууд, мүн дүтэ тойроной хүн зон хүдөө ажахын элдэб хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэмнай туһалалсагты гэһэн гүйлтатайгаар тэрээндэ мүнөө хандажа эхилбэ.

Саудовска Арави Египедтэ туһалханъ

ПАРИЖ, августын 28. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Каирһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, туһаламжа болгон 10 миллион доллар Египедэй мэдэлдэ үгэхэ гэжэ Саудовска Арави шиидэбэ. Энэ мүнгэн Египедэй валютын резервдэ оруулагдаха байна.

Советскэ футболистнуудай Афганистанда ошоод байһан тухай

КАБУЛ, августын 28. (ТАСС). Үсэгэлдэр «Пахтакор» гэжэ советскэ футбольно команда Кабулдахи «Гази» гэжэ стадион дээрэ кабульска университедэй командатай уулзаба.

Матчда Афганистанай король Мухаммед Захир-шах, премьер-министр Мухаммед Дауд, кабинедэй гэшүүд ерэжэ хараа.

Советскэ футболистнууд 5:0 гэһэн тоотойгоор илаһан байна. Матчын дүүрэһэнэй һүүлээр король советскэ футболистнуудые урижа, тэдээнтэй хани ёһоор хөөрэлдөө. Саашадаа иимэ уулзалганууд хододоо боложо байха ба хоёр ороной хани барисаата холбооe бэхижүүлхэ хэрэгтэ, СССР-эй ба Афганистанай спортсменүүдэй холбооe бэхижүүлгэдэ туһалха байха гэжэ этигэжэ байһанаа мэдүүлбэ. Хани барисаата Афганистанда инаг халуунаар хүлеэгдэһэнэйнгээ түлөө советскэ спортсменууд корольдо баясхалан хүргөөд, Афганистанай спортсменүүдтэй холбоогоо үргэдхэхые хүсэжэ байһанаа мэдүүлээ. Советскэ спортивна делегаци һаяар Узбекистан ерэхыень афганска футболистнуудые албан ёһоор уриһан байна.

Баруун Германидахи американска зонодо байдаг США-гэй зэбсэгтэ х… сэрэгшэд нютагай хүн зоной дунда хүсэрхэлгын элдэб ааша гаргана. Ам… солдадуудай добтололгын олошорһон туладань Бавариин хүн зон амери… рэгүүдые оронһоо гаргагты гэһэн шанга эрилтэ табина. Американска с… аашын хэтэрһэнэй ба энээндэнь немецкэ хүн зоной дураа гуталгын эри… дээрэһээ Европодо байдаг американска хуурай газарай сэрэгүүдые кома… генерал Хоудс Германида байгаа американска сэрэгэй хүнүүдтэ июлиин… комендантска час бии болгохо гэһэн захиралта гаргаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ямаршье сэрэгшэдэй орожо болохогүй хорюултай зо… бэшээтэй, Мюнхен-Фрейманнай олон районуудта немецкэ засагаархид… канска сэрэгэй полици иимэ хорилто хэһэн байна.

Кейстон агентствын …

Германиин Коммунистическэ парти… хоригдоһон тухайда американск… хэблэл бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 27. (ТАСС). Германиин Коммунистическэ партиин хоригдоһонтой дашарамдуулан «Пиплс Уорлд» газетэ редакционно статья дотороо иигэжэ бэшэнэ: «Компартиие хориһон, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые хааһан ушар, мүн тэрэнэй зөөри зөөшиие конфискацилһан ябадал Аденауэртэ, тэрэнэй партида сохилто болоһониинь дамжаггүй. Хорилто хэһэн энэ ушар Баруун Германи дотор антидемократическа нүлөөнүүдэй саашадаа ургажа байһанай, мүн энээншьегүйгөөр дээ бууpаһан аденауэровс… циһаа ниитэ зоной улам … байһанай гэршэ тэмдэг м… ябуулгаяа коммунистнууда… эрхилжэ байха тухай асуу… хоёо байгаа бүгэдэниитын … тай дашарамдуулагдан, я… үзүүлхэ байнаб гэхэдэ, Г… нэгэдүүлхэ замһаа Аденау… руун Германиин һунгагшад… жа болохо байна».

„Табанай комитедтэ“ Египедэй үгэһэн … тухайда египетскэ хэблэл бэшэнэ

КАИР, августын 27. (ТАСС). «Табанай комитет» гэдэгэй эльгээһэн уряа бэшэгэй харюуе Египетскэ правительство Лондондохи Египетскэ посольствые дамжуулан энэ комитедэй түрүүлэгшэ Мензистэ мүнөөдэр үгтэхэ гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Хариин захиргаанда Суэцкэ каналые үгэхэ ябадал хараалһан Даллесай түсэбые Египедтэ дамжуулха хэрэг «табанай комитет» гэдэгтэ даалгагдаһан байгаа. Өөрынгөө хараа бодолые тодорхойлжо үгэхэ арга боломжотой болохын тула «комитедэй гэшүүдтэй уулзахаяа Египедэй правительство арсанагүй. Гэхэ зуура, Египетскэ правительствын үмэнэ ямаршье уялгануудые энэ ушарай баадхаха ёһогүй байһаниинь хараада абтана гэжэ Египетскэ правительствын харюу дотор хэлэгдэнэ» гэжэ газетэнүүд бэшэнэ.

«Табанай комитедтэй» Египедэй уулзаха зүбшөөлөө үгэһэн ушар Даллесай түсэбэй үндэһэ һуу… Суэцкэ канал тухай асууда… сээ хэхые Египет һайшаа… удхатай бэшэ гэжэ газетэ… дэглэнэ. Египет американс… халнуудые эрид буруушаа… нэгэн хариин органой … Суэцкэ каналые дамжуул… ябадалые хайшаншье гэ… зүбшөөрхэгүй гэжэ энэ… рамдуулан Египетскэ хэбл… мэдүүлнэ.

Суэцкэ канал тухай … Египедэй хараа бодол ям… дорхойлогдоноб гэхэдэ, н… һаа, өөрынгөө эрхые ба б… байдалые хамгаалха хэл… тэрэнэй хүсэлэнтэй байһ… талаһаа, эб найрамдалые … хамгаалха үнэн сэхэ тэрэ… зэлгэтэй байһан ябадала… хойлогдоно гэжэ «Аш-Шаа… бэшэнэ.

Баруун Германиин зэбсэгжэлгэ

БОНН, августын 27. (ТАСС). «Франкфуртер Рундшау» газетын бэшэһэнэй ёһоор, Баруун Германиин армиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ хэрэглэгдэхэ «84» түхэлэй американска реактивна 450 бомбардировщик хабсарха гэһэн захил «Везер Флюгцейгбау» гэжэ Баруун Германиин фирмын предприятинууд абаба.

Баруун Германиин бусад фирмэнүүдтэй хамтадаа «Везер Флюгцейгбау» фирма мүн «Нор-Атлас» гэжэ французска маркын сэрэгэй транспортна самоледуудые бүтээхэ захил абаһан байна.

«Хандельсблат» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, баруунгерма… рай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ хэ… сэрэгэй самоледуудые үйл… бүтээлгын ба худалдан аба… гашанууд 5 миллиард мар… байна. Энэ гаргашануу… «хоорондохи аюулгүй байд… гаалха» гэһэн хэлсээнэй… США-һаа ФРГ-эй абаһан … лиард марка тухай үнэ сэ… ледуудай ба авиационно … нүүдэй гаргашанууд … Газетын тодорхойлһоной ё… дэ сэрэгэй аэродромууды… хэрэгтэ 1,2 миллиард мар… һээ гадна гаргашалагдаха …

Американска сэрэгшэдые хангажа байһан Япо… хүдэлмэришэдэй забастовко

ПЕКИН, августын 27. (ТАСС). Японско радиогой мэдээсэнэй ёһоор, американска сэрэгшэдые хангажа байһан 30 мянган хүдэлмэришэд американска командованиин гаргаһан ажалай шэнэ дүримүүдтэ эсэргүүсэлтэ болгон үсэгэлдэр забастовко соносхоо. Мүн хүдэлмэришэд ажалай шэнэ договор баталая гэһэн эрилтэ хэнэ.

Японии профсоюзуудай … на совет забастовко хэгш… жэбэ. Японско хүдэлмэри… лай шэнэ дүримүүдые … цуудай гаргаһые буруушa… генсоведэй түрүүлэгшэ То… зита гэгшэ американска … сэнүүдэй командованида, … ска посольстводо, Японии… министрын ордондо ошоһ…

Английска парламентые зарлаха тухай шиидх…

ЛОНДОН, августын 28. (ТАСС). Суэцкэ канал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхын тулада парламентые зарлаха гэһэн шиидхэбэри мүнөөдэр английска кабинет гаргаба гэжэ Пресс Ассошиэйшн агентство мэдээсэбэ.

Парламент августын … каникулда тараагдаһан … риин 23-да хүдэлмэрилж… ёһотой байгаа.

Редакторай …
О. ГО…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды в переводов — 35… культуры в быта, промышленности —34-05, местной информации в писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00852. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. …